

Eesti Haigekassa projekt
„Vigastuste vältimine Tallinna linnas“
(Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet)

TALLINNA VIGASTUSTEPROFIIL

Koostajad:

**Ene Tomberg
Aare Raudsepp
Kadri Hunt**

Tallinn 2010

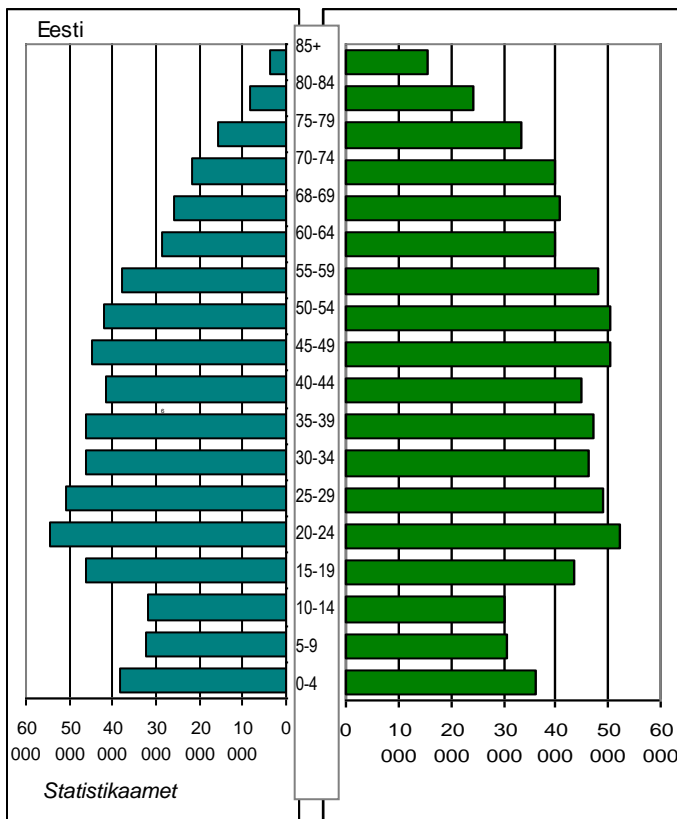
1. Maakonna/linna üldandmed

1.2 Rahvastiku soo- ja vanusjaotus

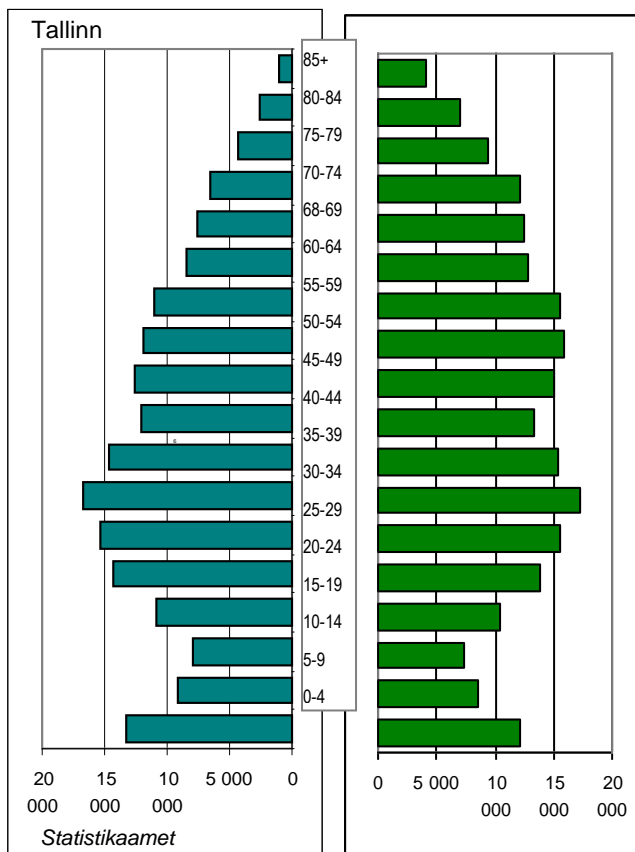
Tallinna pindala on 158,27 km² ning asustustihedus kasvab vähehaaval, kuid järjepidevalt. 2008. aastal oli asustustihedus 2512,27 inimest m² kohta ja 2009. aastal 2518,4 inimest m² kohta.

Tallinn on Eesti suurima rahvaarvuga linn, kus elab ligikaudu 30% Eesti elanikkonnast. Linna rahvastiku arvutuse aluseks on rahvastikuregistri andmed. Tallinna rahvaarv on viimastel aastatel jäänud ligikaudu samaks. Sisserände Tallinnasse mujalt Eestist on kompenseerinud väljaränne, millest oluline osa on toimunud Tallinna lähivaldadesse. Harjumaa, sh Tallinna elanike arv kasvab järjepidevalt.

Tallinnas on sündimus proportsionaalselt suurem ja elanikkond noorem kui Eestis keskmiselt. Märkatav erinevus vanemas eas meeste ja naiste arvus on tingitud meeste keskmiselt varasemast surmast (joonised 1.1 ja 1.2).

Joonis 1.1. Rahvastiku soo- ja vanusjaotus Eestis seisuga 01.01.2009.

Joonis 1.2. Rahvastiku soo- ja vanusjaotus Tallinnas seisuga 01.01.2009.

1.2 Rahvastiku rahvuslik jaotus

Linna elanikkond on paljurahvuseline. Eestlaste osakaal Tallinnas on viimasel kümnendil püsinud stabiilne ja ulatunud 54%-ni. Võrdlevalt on kogu Eestis eestlasi keskmiselt 68,7%. Arvukaim mitte-eestlaste grupp on venelased, kes moodustavad Tallinna rahvastikust 36,4%. Suurimad rahvusgrupid Tallinnas on veel ukrainlased (3,6%), valgevenelased (1,9%) ja soomlased (0,5%).

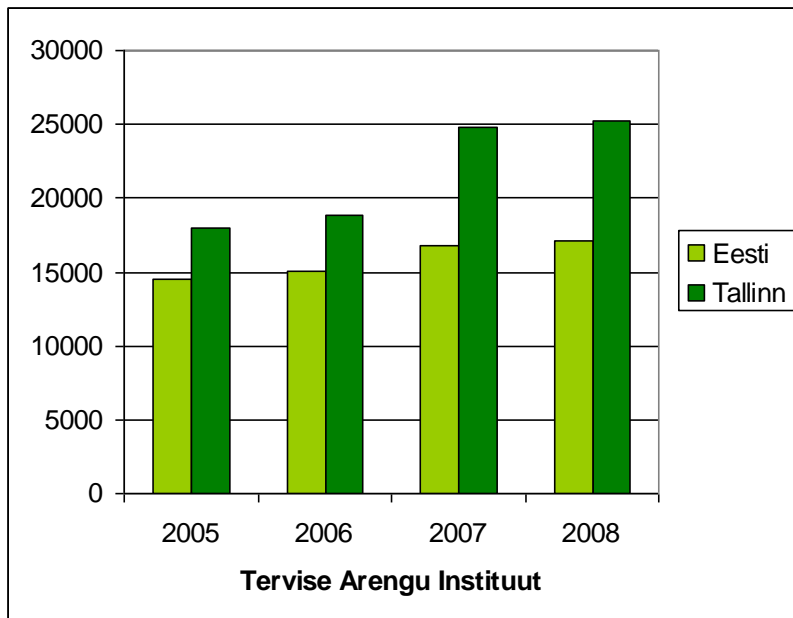
Tabel 1.1. Eesti ja Tallinna rahvuskoosseis 1. jaanuaril 2008 (%)

	Eesti		Tallinn	
	arv	%	arv	%
Rahvused kokku	1 340 415	100	398 594	100,0
Eestlased	921 484	68,7	219 900	55,2
Venelased	342 966	25,6	144 937	36,4
Ukrainlased	27 878	2,1	14 074	3,5
Valgevenelased	15 717	1,2	7 418	1,9
Soomlased	10 767	0,8	2 315	0,6
Muud	21 603	1,6	9 950	2,5
Mitte-eestlasi kokku	420 050	31,3	178 739	45,0

Allikas: Rahvastikuregister

1.3 Esmahaigestumuskordaja vigastustesse

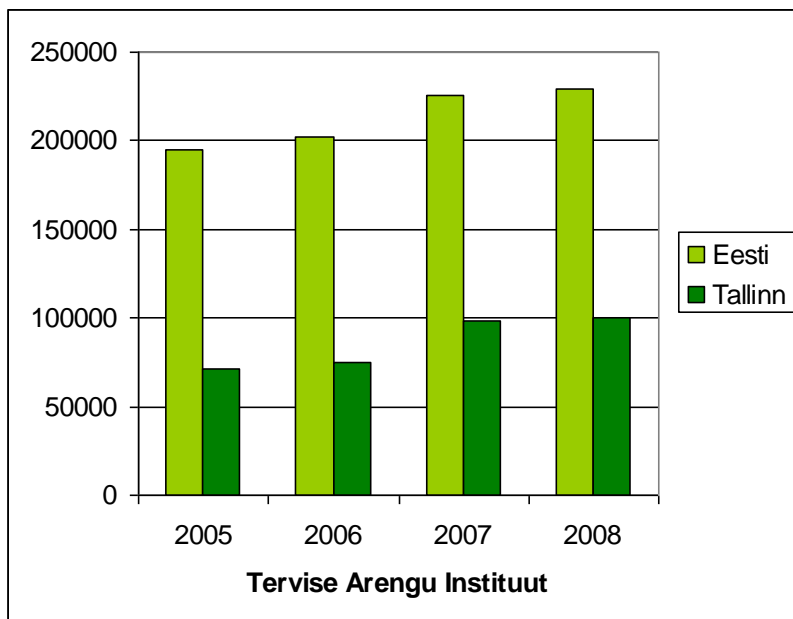
Alljärgneval joonisel on kokku arvestatud mehed, naised, täiskasvanud ja lapsed ning erinevad vigastusjuhtude põhjused (sõidukiõnnetused, muud õnnetusjuhtumid, tahtlik enesekahjustus, rünne, mürgistused, muu ja täpsustamata). Esmahaigestumuskordaja vigastustesse tõuseb pidevalt nii Eestis tervikuna kui ka Tallinna linnas (joonis 1.3.).

Joonis 1.3. Esmahaigestumuskordaja vigastustesse 100 000 elaniku kohta

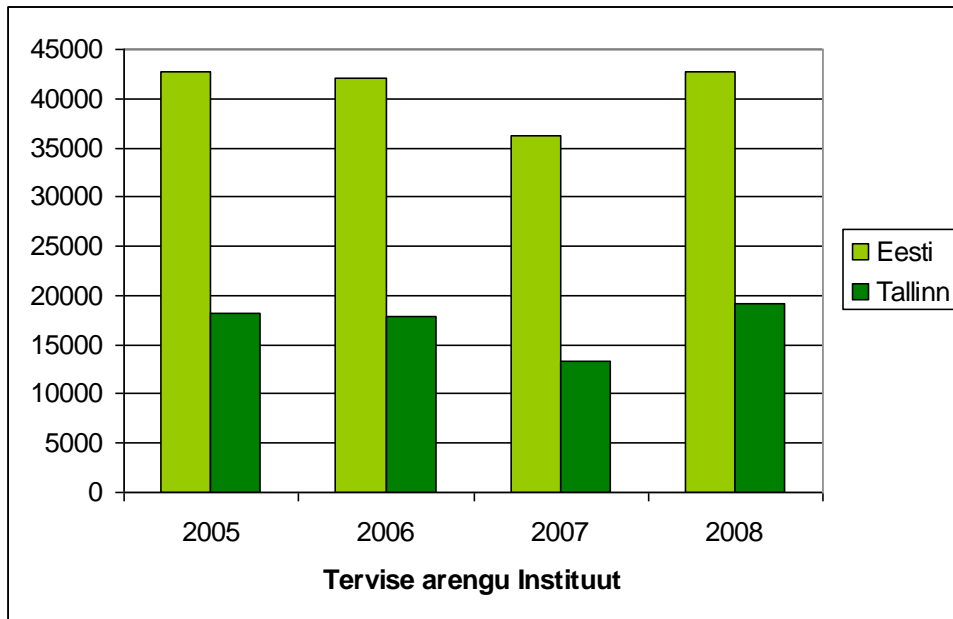
1.4 Esmahaigestumusjuhud vigastustesse

Esmahaigestumusjuhud vigastustesse on registreeritud tervishoiuasutusse pöördumise alusel. Alljärgneval joonisel (joonis 1.4.) on kokku arvestatud mehed, naised, täiskasvanud ja lapsed ning erinevad vigastuste põhjustamise liigid (sõidukiõnnetused, muud õnnetusjuhtumid, tahtlik enesekahjustus, rünne, mürgistused, muu ja täpsustamata).

Joonis 1.4 Esmahaigestumusjuhud vigastustesse

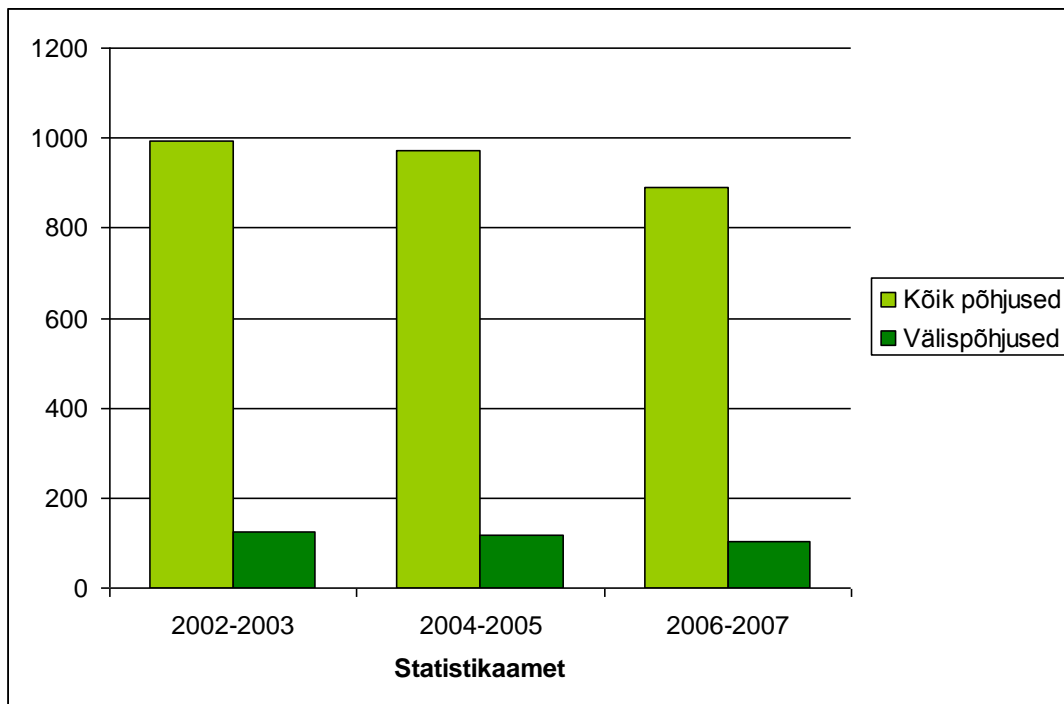
Alloleval joonisel kajastuvad laste (0-14 a) esmahaigestumusjuhud vigastustesse tervishoiuasutusse pöördumise alusel (joonis 1.5.). Kokku on arvestatud sõidukiõnnetused, muud õnnetusjuhtumid, tahtlik enesekahjustus, rünne, mürgistused, muu ja täpsustamata.

Joonis 1.5. Laste (0-14 a) esmahaigestumusjuhud vigastustesse

1.5 Surmad, suhe välispõhjustest tingitud surmadega, laste suremus

Standarditud suremuskordaja 100 000 elaniku kohta Tallinnas on aastatel 2002 -2007 langenud. Suhe kõikide surmade ja välispõhjustest tingitud surmade standarditud suremuskordajate vahel on jäänud peaaegu samale tasemele (joonis 1.6.).

Joonis 1.6. Standarditud suremuskordaja 100 000 elaniku kohta Tallinna linnas

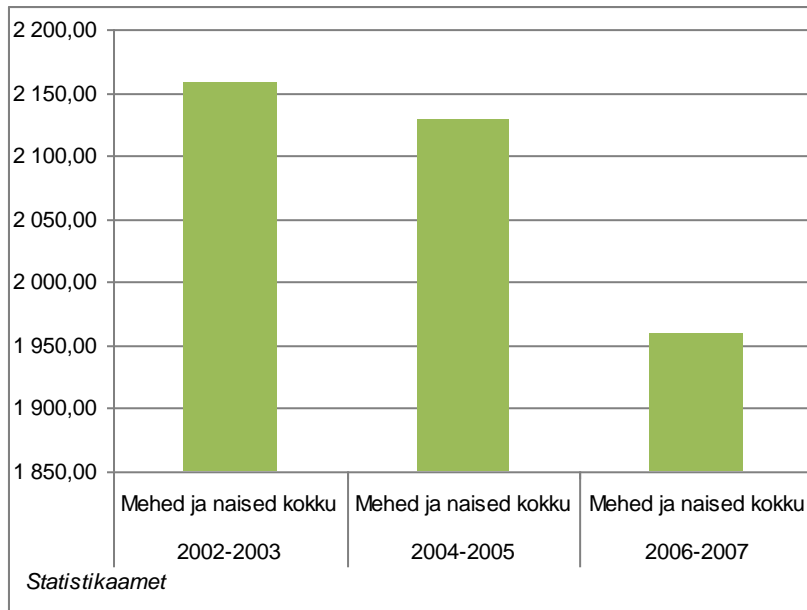
Tabel 1.2. Alla 1 aasta laste suremus Eestis, 2004-2008

		2004	2005	2006	2007	2008
Eesti	Alla 1 aasta vanuselt surnud	90	78	66	79	80
	Alla 1 aasta vanuselt surnuid 1 000 elussündinu kohta	6.4	5.4	4.4	5.0	5.0

Allikas. Statistikaamet

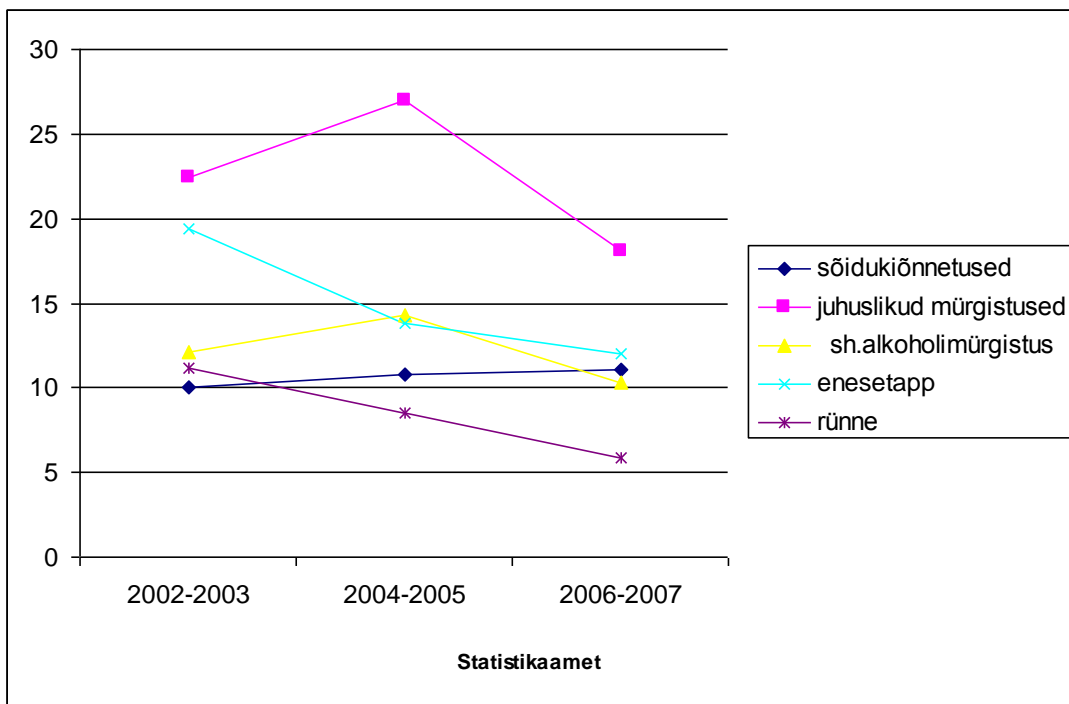
Alla 1 aasta vanuste laste suremus on kogu Eestis ja ka Tallinnas sel sajandil oluliselt langenud. Erinevalt tööelisest elanikkonnast on kuni 20-aastaste laste ja noorte, eriti kuni 5-aastaste laste seas, näha suremuse stabiilset langust.

1.6 Standarditud suremuskordaja välispõhjustesse (ka enesetapud)

Joonis 1.6. Tallinna standarditud suremuskordaja 100 000 elaniku kohta.

Kui sajandi alguses suri aastas 100 000 Tallinna elaniku kohta u 2150 tallinlast, siis aastatel 2006–2007 u 1960 tallinlast.

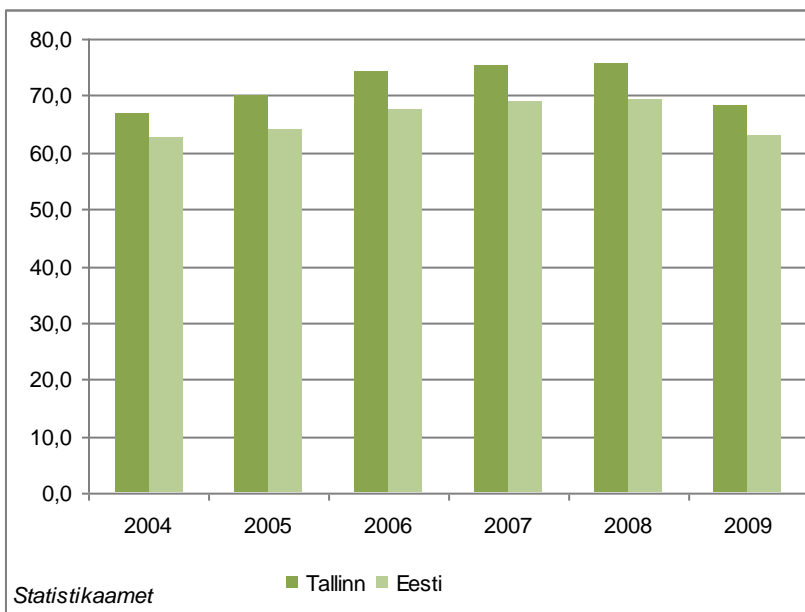

Joonis 1.7. Standarditud suremuskordaja põhjuse alusel

1.7 Töötus

Tööturusiituatsiooni halvenemine mõjutab negatiivselt inimeste tööga seotud elukvaliteeti. Töötuks jäämine ja töötuses püsimine on vaesusse langemise ja jäämise peamisi riskifaktoreid. Vaeste hulgas eristuvad selgelt piiritletavad riskirühmad: töötud ja töötute leibkonnad, lasterikkad ja üksikvanemaga pered, puuetega isikud ja eakad.

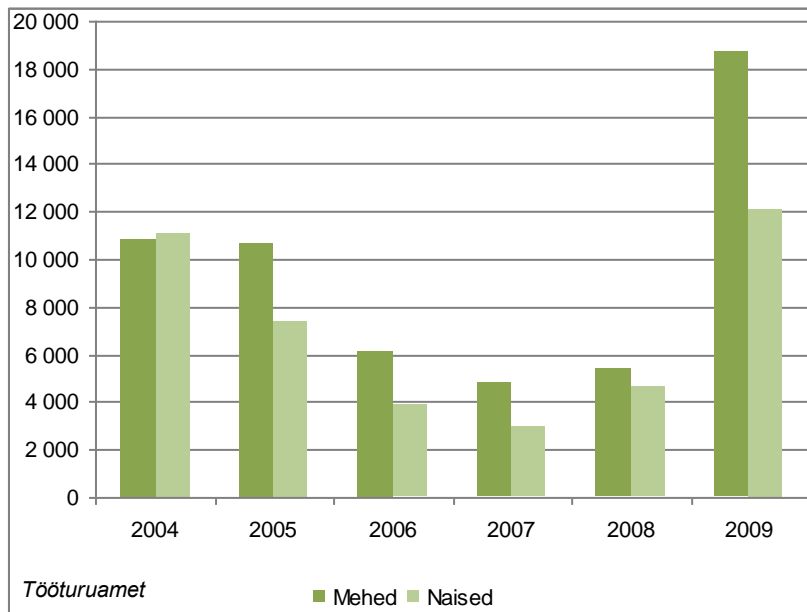
Tööhõive Tallinnas tõusis aastani 2007 ja on seejärel langenud (joonis 1.8.).

Joonis 1.8. 15–64-aastaste tööhõive määr (%).

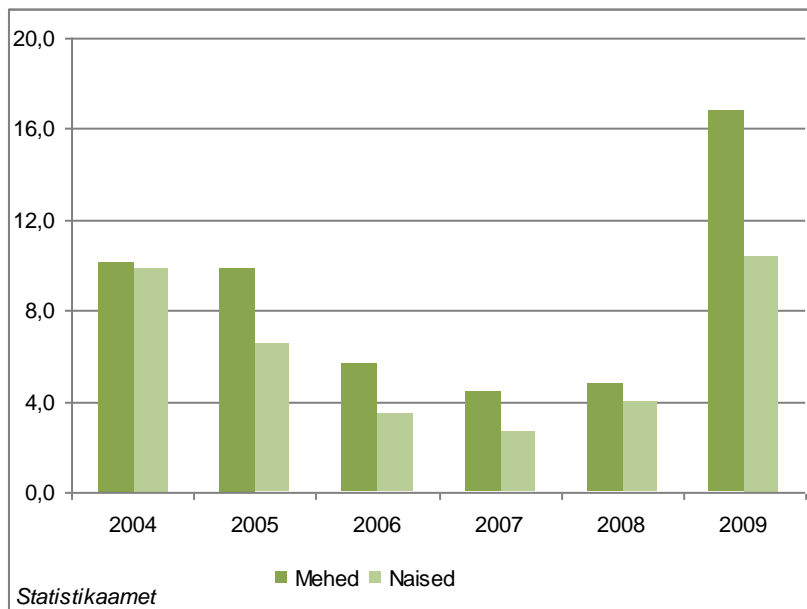
Praeguseks on tööjõupuudus asendunud väga kiiresti kasvava tööpuudusega. Kiire majanduse ja tööhõive kasvu aastate järel on töötute arvu kasv alates 2008. aasta lõpust ülikõrge: lisandus 12 000 töötut poole aastaga, pooleteise aastaga on töötus ligi kuuekordistunud ja töötuse määr Tallinnas on

tõusnud üle 10%.

Joonis 1.9. 15–74-aastaste registreeritud töötus (inimete arv).

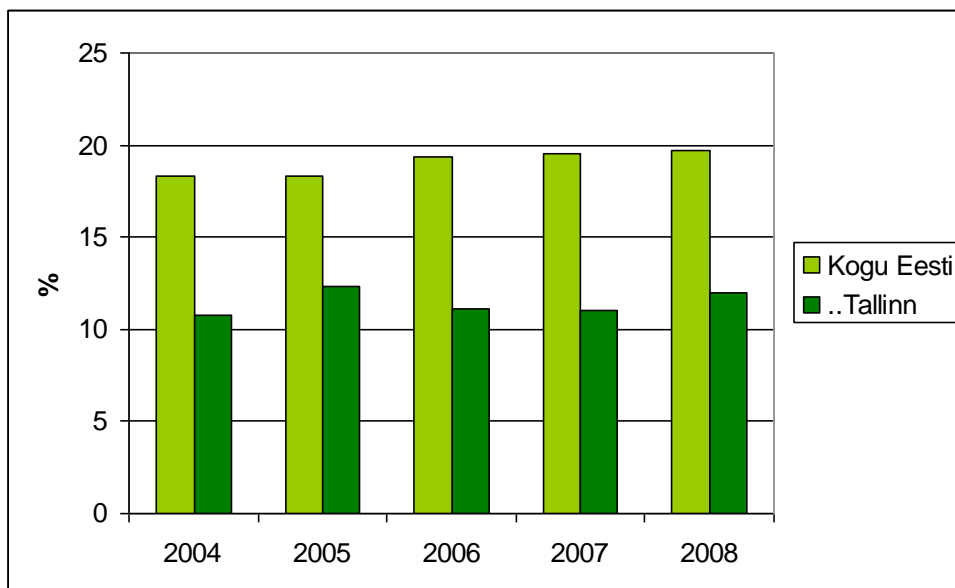
Registreeritud töötuse all mõistetakse töötajaid, kes on registreerinud end töötuna Töötukassas. Teise töötuse näitaja puhul, mis saadakse küsitluse teel, lähtutakse ILO definitsioonist. Eesti tööjõu-uuringus küsitletakse igas kvartalis üle 800 tallinlase (aastas seega üle 3200) ning üldistatakse tulemused Tallinna rahvaarvule. Küsitlusest tuleb välja, et kõik töötud ei otsi tööd Töötukassa kaudu ja seepärast ei ole nad ka registreeritud töötute seas. Võib öelda, et registreeritud töötud moodustavad 80% kõigist töötutest.

Joonis 1.10. 15–74-aastaste töötuse määr (%).

Absoluutarvuna on tööpuudus Tallinnas sellel kümnendil vaid korra ulatunud üle 30 000 (2000 I kv 33 700). Sellist töötute arvu kasvu – ühe aastaga 6200-lt 26 600-le (I kv 2008 vs I kv 2009) – ei ole varem olnud. Ilmselt jõuab töötus nii Tallinnas kui ka kogu Eestis eeloleva perioodi jooksul rekordtasemele ja peamine mure ei ole niivõrd kõrge töötuse määr, vaid kümned tuhanded lihtsama töö tegijad ja oskustöölised, kellel on sageli ka ebamõistlikult suured kohustused krediidiasutuste ees. Praeguse kõrge tööpuuduse taseme püsimist võib prognoosida järgmiseks 5–6 aastaks.

1.8 Suhtelise vaesuse määr

Joonis 1.11 Suhtelise vaesuse määr

Protsent näitab isikute osakaalu, kelle ekvivalentnetosissetulek on suhtelise vaesuse piirist madalam. Aasta näitab sissetuleku-aastat. Suhtelise vaesuse määr Eestis on tõusutendentsiga. Kui 2006. aastal näitas suhtelise vaesuse määr Tallinnas mõningast langust, siis 2008. aastaks tõusis see peaaegu 2005. aasta tasemele (joonis 1.11).

2. Noorte riskikäitumine

2.1 Koolikohustuse mittetäitmine

Vastavalt Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele on koolikohustuslik laps, kes jooksva aasta 1. oktoobriks saab seitsmeaastaseks. Vanemate soovil võib esimesse klassi vastu võtta lapse, kes on jooksva aasta 30. aprilliks saanud kuueaastaseks.

Tallinna Haridusameti andmetel 2008/2009. õ-a läks munitsipaalkoolides esimestesse klassidesse kokku 3365 last, lisaks 23 erakoolidesse ja 158 riigikoolidesse. Rahvastikuregistri andmetel oli kooliealisi lapsi 3720, seega koolikohustuslikest Tallinna lastest 174 ei asunud õppima kodulinna koolidesse.

Koolikohustuslike laste arvestust ja kontrolli teostab seaduse kohaselt kohalik omavalitsus. Haridusamet võrdleb iga õppeaasta alguses 1. klassi astuvate koolikohustuslike laste nimekirju (10. septembri seisuga) Eesti rahvastikuregistri ja EHISE-e õpilasnimekirjadega. Nii selguvad Tallinna lapsed, kes peaksid olema alustanud koolikohustuse täitmist, kuid pole ühegi Eesti kooli nimekirjas. Nende laste vanematele saadetakse päringud, et selgitada välja, kus tema laps koolis käib. Infot saadakse ka Tallinna linnaosade sotsiaalhoolekande osakondadelt.

Tagasiside tulemused näitasid, et 174st Eestis kooliteed mitte alustanud Tallinna lapsest 66 võis õppida välismaal, kuid tõendatud andmed selle kohta puuduvad. Päringud näitasid, et 4 last nende hulgast elab USA-s, 10 Venemaal, 1 Dominikaani Vabariigis, 1 Eritreas, 1 Saudi-Araabias, 1 Ukrainas ning ülejäänud teistes riikides. 107 lapse kohta puuduvad andmed, kuna nende vanematega ei ole ühelgi viisil ühendust saadud. Eeldatavasti võivad ka need lapsed elada ja õppida välisriikides.

Teistest omavalitsusüksustest käis 2008. aastal Tallinna munitsipaalkoolides 4698 õpilast, teiste omavalitsusüksuste munitsipaalkoolides käis 1046 Tallinna õpilast.

Kahjuks puudub täpne ülevaade nii koolikohustuste mittetäitmisest kui ka ülevaade põhihariduse omandamisest. Riigikontroll on analüüsinud koolikohustuse täitmise tagamist, sest teema mõju ulatub kaugele üle selle otseste piiride. Ainult hästi korraldatud põhiharidus loob eelduse ka muu hariduse edukale toimimisele - teadmata, kui paljude koolis käivate lastega peab riik arvestama, pole võimalik kavandada ka pikemaid hariduse arenguplaane. Samuti on teemal haridusvaldkonnast laiemgi ühiskondlik tähendus - kui pole infot, kui palju lapsi koolis ei käi (pakutakse 1000-35000 õpilast), mis põhjustel nad seda ei tee ja kuidas neid koolis käima panna, tähendab see tänavalaste arvu suurenemise ohtu ning laste kasvades üha suuremaid sotsiaalseid ja kriminaalseid probleeme, mis puudutavad kõiki inimesi.

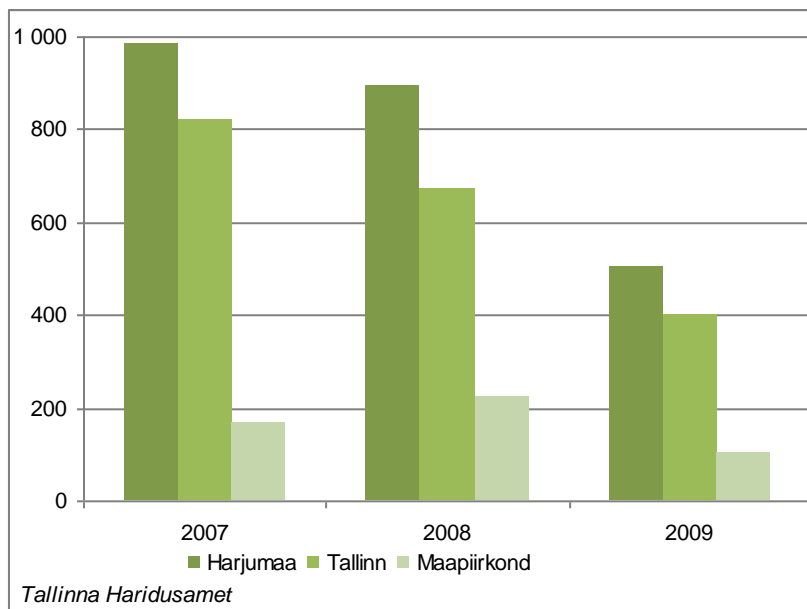
Peamine põhjus, miks koolikohustuse mittetäitjaid ei suudeta kokku lugeda on see, et õigusaktides ei ole selgelt sätestatud, keda üldse koolikohustuse mittetäitjaks pidada. Probleemiks on ka praegune õpilaste arvestus, mis ei too välja ei neid lapsi, kes polegi kooli jõudnud, ega ka neid, kes on küll koolide nimekirjades, kuid tegelikult koolis ei käi.

Lapsed, kes polegi kooli jõudnud, ei tule välja seetõttu, et omavalitsustel pole rahvastikuregistrisse kantud elukohaandmete ebatäpsuse või puudumise tõttu ülevaadet kõikidest oma territooriumil elavatest inimestest. Koolide nimekirjadesse jäävad n-õ surnud hinged seetõttu, et nimekirjast tohib last kustutada uue kooli teatise saabudes. Kui aga teatist ei saabu ning koolil ei õnnestu ka koostöös omavalitsusega õpilase asukohta välja selgitada, jääbki ta endise kooli nimekirja, kuigi tema koolitee on katkenud. Eriti on ülevaate puudumine põhikooliealistest lastest ja nende liikumisest probleemiks suuremates linnades, sealhulgas Tallinnas.

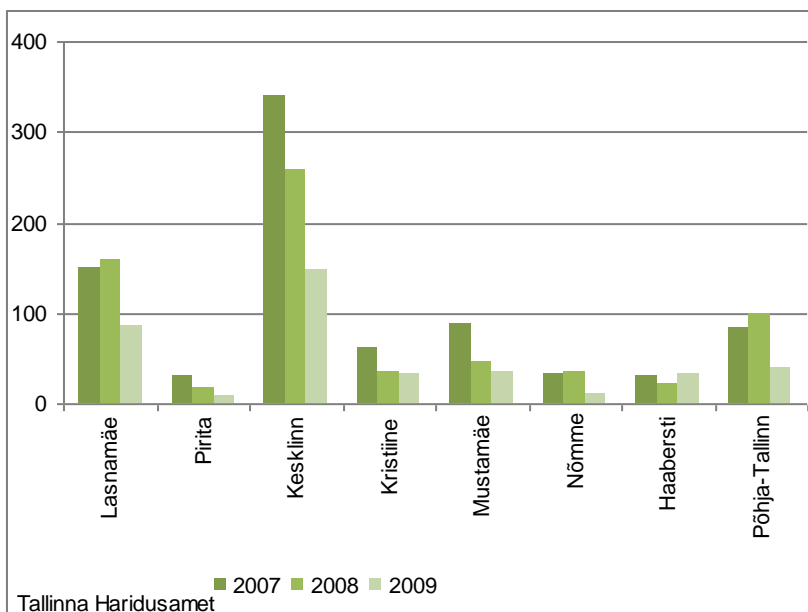
2.2 Alaealiste süüteod

Hoolimata headest õpitingimustest ja paljudest huvitegevuse võimalustest koolides ja huvikoolides satub kahjuks osa lastest ja noortest siiski ebasoovitavatesse olukordadesse.

2009. aastal Põhja politseiprefektuuri teeninduspiirkonnas (Harju maakond, sh Tallinn) avastatud kuritegudest pandi alaealiste poolt või osavõtul toime 504 kuritegu ehk 5,2%, Tallinnas 399 kuritegu ehk 5,1%, maapiirkonnas 105 kuritegu ehk 6,1%.

Joonis 2.1. Noorte kuritegude dünaamika 2007–2009 (juhtude arv).

Joonis 2.2. Alaealiste poolt või osavõtul toime pandud avastatud kuritegude arv Tallinna linnaosades.

Tabel 2.1. Alaealiste kuritegevuse struktuur ja dünaamika aastatel 2006–2009 .

Alaealiste poolt või osavõtul toime pandud avastatud kuriteod	Alaealiste poolt toime pandud kuriteod			Osakaal kõigist kuritegudest		
	2007	2008	2009	2007	2008	2009
Alaealiste kuriteod kokku	989	895	504			
9. ptk. Isikuvastased	144	127	104	14,6	14,2	20,6
11. ptk. Perekonna ja alaealise vastu	2	-	-	0,2	-	-
12. ptk. Rahvatervisevastased	19	98	12	1,9	10,9	2,4
13. ptk. Varavastased	486	432	246	49,1	48,3	48,8
16. ptk. Avaliku rahu vastased	125	98	60	12,6	10,9	11,9
18. ptk. Õigusemõistmisevastased	16	25	7	1,6	2,8	1,4
19. ptk. Avaliku usalduse vastased	182	83	69	18,4	9,3	13,7
22. ptk. Üldohtlikud	1	2	0	0,1	0,2	-
23. ptk. Liikluskuriteod	11	29	6	1,1	3,2	1,2

Allikas: Politsei- ja Piirivalveamet

Alaealiste poolt 2009. aastal toime pandud väärtegude avastamine on võrreldes eelmise aastaga vähenenud 28,2% ning jõudnud alla 2006. aasta taseme (2009 – 5221; 2006 – 5839).

Alaealiste väärteguisid iseloomustab 2009. aasta lõpuks kaks trendi:

- vähenenud on alaealiste poolt toime pandud avastatud väärtegude arv (–28,2%). Alaealiste väärtegude vähenemise üheks põhjuseks võib pidada süüvõimeliste alaealiste arvu vähenemist (2008 – 23 037; 2009 – 20 495). Harju maakonnas 2009. aastal elavate elanike hulgas on 14–17-aastaste alaealiste arv langenud 3,9%-ni. Varasematel aastatel ulatus nende osakaal 5,4%-ni. Samas on aastaid korraldatud koolides lastele ennetusüritusi ning peetud õiguskasvatuse loenguid;
- suurenenud on alaealiste väärtegude osakaal kõikides väärteguis (7,7%-ni).

Õigusaktidest tulenevalt edastatakse õigusrikkumiselt tabatud alaealiste kohta informatsioon lapse elukohajärgsele sotsiaalabiosakonnale, politseiosakonnale, vajaduse korral kriminaalhooldusosakonnale või muule seadusest tulenevalt pädevale asutusele.

Alaealistega tehtava kuriteoennetustöö koordineerimiseks ja teostamiseks on alaealiste komisjonid moodustatud kõikides Tallinna linnaosades. Komisjonide pädevuses on alaealistega tehtava kuriteoennetustöö korraldamine, alaealistele õigusrikkujatele määratud mõjutusvahendite abil nende elu korraldamine ning alaealiste järelevalvetuse ja õigusrikkumisi soodustavate tegurite vähendamine.

Seadusest tulenevad mõjutusvahendid määratakse alaealistele, kes on sooritanud väärteo või kuriteo või ei täida koolikohustust. Mõjutusvahendi määramise eesmärk on alaealise mõjutamine nii, et ta tulevikus enam õigusrikkumisi toime ei paneks. Mõjutusvahend ei ole mitte karistusliku, vaid kasvatusliku iseloomuga, kuid selle täitmine on alaealisele kohustuslik ning selle üle tehakse järelevalvet.

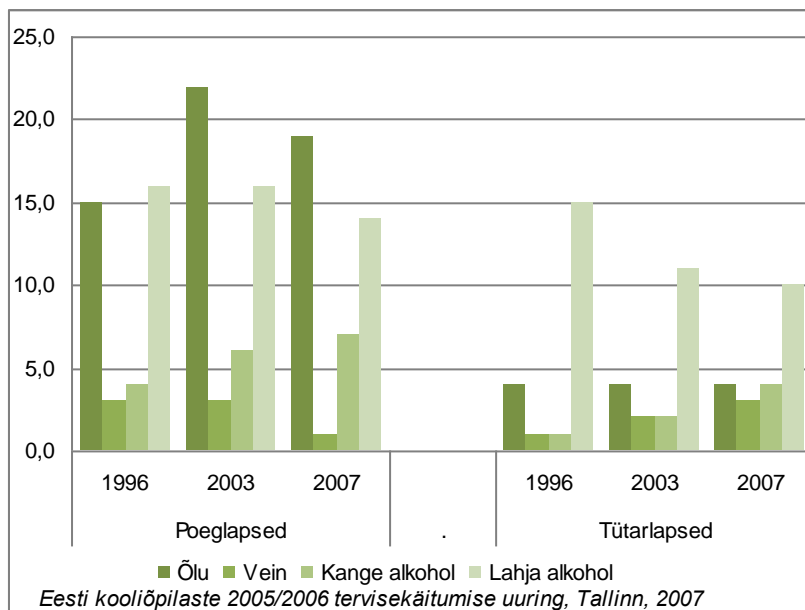
2008. aastal menetleti Tallinna alaealiste komisjonides kokku 985 alaealiste poolt toime pandud õigusrikkumist, sh Haaberstis 105, Nõmmel 68, Kristiines 83, Pirital 20, Kesklinnas 104, Põhja-Tallinnas 198, Mustamäel 135 ja Lasnamäel 272.

Aasta jooksul on õigusrikkumiste arv vähenenud, 2009. aastal oli neid menetluses 859, neist Haaberstis 79, Nõmmel 50, Kristiines 68, Pirital 20, Kesklinnas 91, Põhja-Tallinnas 178, Mustamäel 95 ja Lasnamäel 278.

2.3 Alkoholitarbimine noorte seas

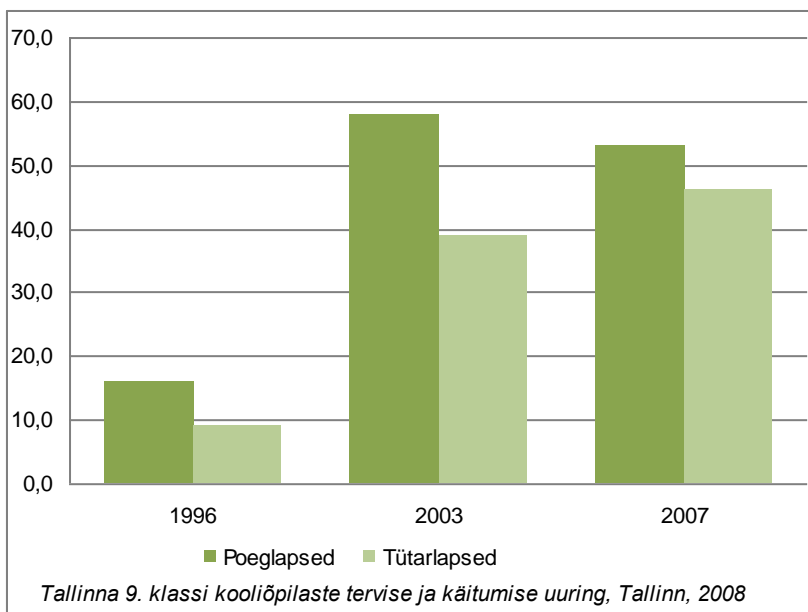
Alkohol

Alkoholi tarvitamine on noorte seas viimase kümnendi jooksul püsivalt kasvanud. Tervise Arengu Instituudi 2005/2006. aasta kooliõpilaste uuringu andmetel oli Tallinnas noori alkoholitarvitajaid sama palju või veidi enam kui Eestis tervikuna. Enamikul juhtudest on sage alkoholitarvitamine tavalisem poiste hulgas ja see näitaja kasvab oluliselt vanuses 13–15 aastat. Tallinna 14–15-aastaste õpilaste seas kasvas kangete alkoholsete jookide pruukimine eriti tütarlaste seas, kus see kasv oli võrreldes 1996. aastaga neljakordne (joonis 2.3.).

Joonis 2.3. Alkoholsete jookide sagedaste tarvitajate osakaal Tallinna õpilaste seas (%).

Kui 1996. aastal oli Tallinna 9.klassi kooliõpilaste seas kaks või rohkem kordi olnud purjus 16% poeglastest ja 9% tütarlastest, siis 2003. aastal oli noori purjutajaid tunduvalt rohkem – vastavalt 58% ja 39% (joonis 2.4.). 2007. aastal aeglustus senine kasvutendents poeglaste hulgas, kuid kasvas endiselt tütarlaste hulgas.

Joonis 2.4. Purjusoleku sagedus soo järgi Tallinna kooliõpilaste seas (%).

proovijate osakaal venekeelsete noorte seas oluliselt vähenenud, samal ajal kui eestikeelsete noorte hulgas on see märgatavalt kasvanud.

2.4 Sõltuvusainete tarbimine ja levimus

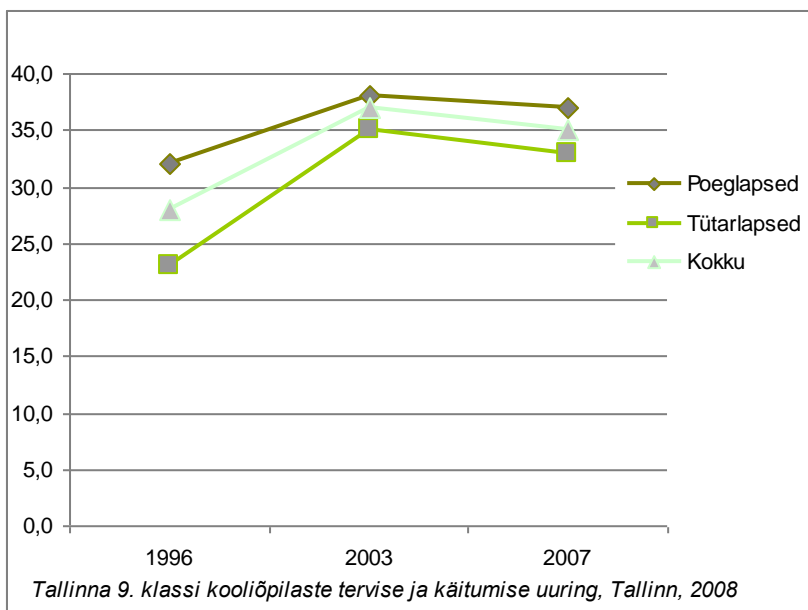
Sõltuvusained

Aastatel 1995–2003 täheldati kõigis Euroopa riikides koolinoorte seas legaalsete ja illegaalsete uimastite tarvitamise sagenemist. Sama suundumus selgus ka ESPADi 2008. aasta uuringust Eesti laste kohta: suur osa 15–16-aastastest õpilastest suitsetab, joob ning on proovinud illegaalseid uimasteid. Senine kiire kasvutempo on viimastel aastatel aeglustunud.

Vaatamata positiivsetele suundumustele ei ole suitsetajate üldarv viimase nelja aasta jooksul oluliselt muutunud, endiselt üle kolmandiku õpilastest suitsetab ja neist 14% iga päev. Võrreldes 2003. aasta Tallinna 9. klasside kooliõpilaste tervise ja käitumise uuringuga vähenes regulaarsete, sh igapäevaste suitsetajate arv eeskätt poeglase seas. Erinevalt eelmistest uuringutest, mille järgi poeglapsed suitsetasid sagedamini kui tütarlapsed, ei tuvastatud 2007. aasta uuringul sellist soolist erinevust. Jätkuvalt alustavad nii poisid kui ka tüdrukud suitsetamist järjest varasemas eas: 43% tüdrukutest ja 65% poistest alustas suitsetamist 13-aastaselt või nooremalt.

Suitsetamine

Suitsetamisega seotud terviseprobleemid sõltuvad suitsetamise kestusest ja intensiivsusest. Viimastel aastatel on noorte hulgas suitsetamise puhul täheldatavad mõningad positiivsed suundumused. Aeglustunud on suitsetajate osakaalu kasv Tallinna koolide õpilaste hulgas, mis oli 1996.–2003. aastate vahel pidevas tõusutendentsis (joonis 2.5.).

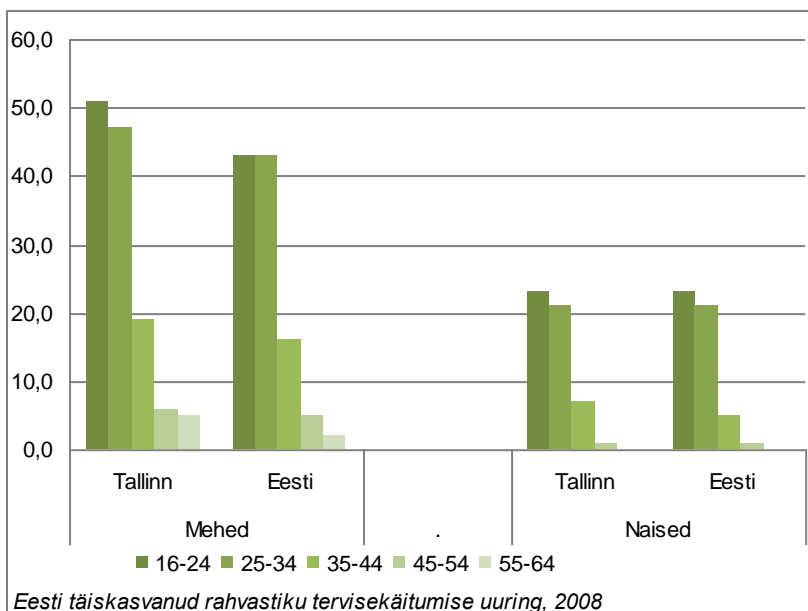
Joonis 2.5. Suitsetajate osakaal Tallinna õpilaste seas (%).

Illegaalsed uimastid

Illegaalsete uimastitega katsetajate osakaal on noorte hulgas võrreldes 2003. aastaga kasvanud. Tallinna kooliõpilaste seas kasvas oluliselt, 17%-ni nende noorte osakaal, kes vähemalt korra elus on tarvitanud narkootikume. Kaks korda oli suurenenud korduvalt narkootikume pruukinute osakaal tütarlaste seas.

Peamine uimasti, millega teismelised katsetavad, on endiselt kanep ning järjest enam õpilasi ostab oma esimese uimasti sõbralt.

Samuti on suhtumine uimastitarvitamisse üldiselt muutunud sallivamaks – suurenenud on edukate õppurite osakaal, kes on proovinud illegaalseid uimasteid. Viimastel aastatel on illegaalsete uimastite

Joonis 2.6. Narkootikume kasutanute jaotus (%).

Süstivaid narkomaane on 2005. aastal läbi viidud uuringu põhjal Eestis kokku umbes 13 800, neist 62% on HIV-positiivsed. Tallinnas elavate süstivate narkomaanide hulk on hinnanguliselt 5000.

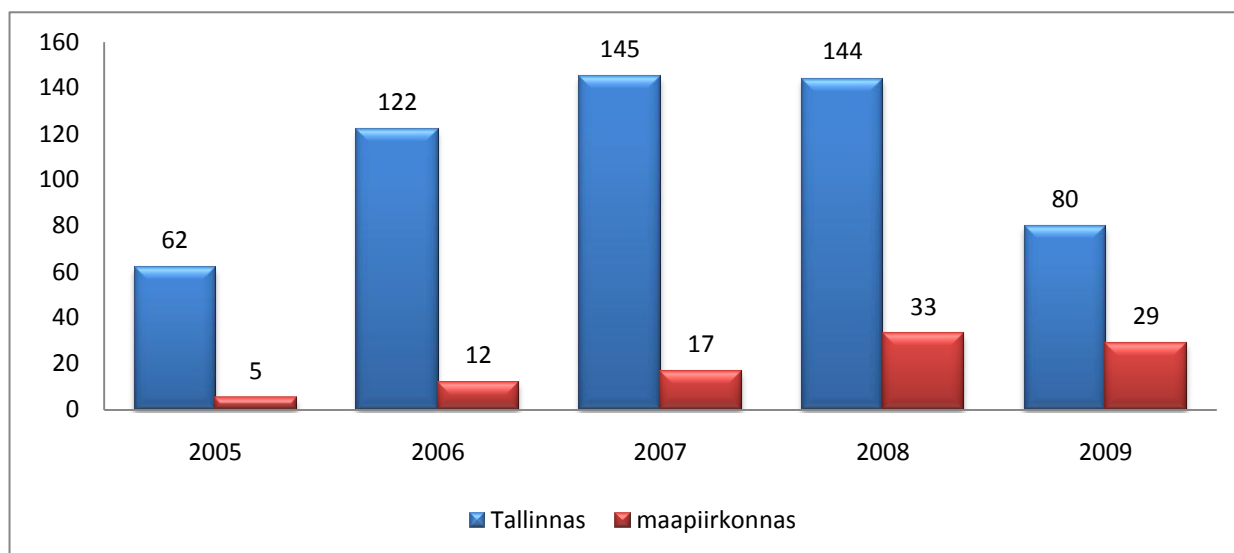
2.5 Kohad, kus toimuvad organiseerimata kogunemised Alaealiste kogunemiskohad

Põhja Prefektuuri territooriumil elas 2010.aasta 1.jaanuari seisuga 96 352 alla 18-aastast last, kellest 73,2% elab Tallinna linna territooriumil.

Oma igapäeva töös politsei puutub kokku ning tegeleb väga suure hulga erinevaid korrariikumisi toime pannud alaealistega. Suur osa alaealiste poolt toime pandud korrariikumised on sellised, millega nad kahjustavad kas enda või teiste tervist.

Selleks, et alaealistel ja nendega seotud probleemsetel kohtadel pilku peal hoida, analüüsitakse pidevalt kodanike poolt saabunud teateid noorte kogunemiskohtadest, kohtadest, kus rikutakse kellegi rahu või muul viisil korda.

Alloleval graafikul (joonis 2.7) on näha Tallinnas ja Harju maapiirkonnas aastate lõikes alaealiste kogunemiskohad, millel pidevalt pilk peal hoiti ning kus selgitati välja ka kõige enam korrariikumisi alaealiste poolt.

Joonis 2.7. Politsei jälgimise all olnud alaealiste kogunemiskohad.

Vaadates põhilisi alaealiste kogunemiskohti, on alaealiste liikumist ja kohti, kus kogunetakse, võimalik ette aimata ning selle põhjal oleks võimalik organiseeritumalt suunata nende tegevusi ja tegemisi nii, et neid kõrvale juhtida korrariikumistest.

Analüüsidest aastate jooksul alaealiste kogunemiskohti, selgus et aasta-aastalt on põhilisteks kohtadeks kus kogunetakse:

- lasteaedade territooriumid, kus on vaba sissepääs;
- koolide territoorium või nende läheduses asuvad spordiväljakud;
- korrasmajade hoovides asuvad lastemänguväljakud;
- trepikojad, kus korteriühistud või elanikud pööravad vähe tähelepanu trepikodade puhtusele ja korrale;
- varjulised sisehoovid;
- mahajäetud või järelvalveta majad jm hooned (vanad tehased, jaamahooned, perroonid jne);
- pargid, metsatukad, kus on võimalik istuda ja aega veeta;
- olenevalt piirkonnast kaupluste esised või nende läheduses asuvad nurgatagused;
- bussipeatused, kus harva bussid peatuvad või öhtusel ajal ei tööta;
- suuremates piirkondades kaubanduskeskused, kultuurikeskused, rahvamajad;
- viimastel aastatel noortekeskused ja rularambid ning nende lähiümbus;
- spordiväljakud, tervisekeskused ja nende ümbrused;
- lõbustusasutused (baarid) ja klubid (piljardi) jne.

Maapiirkonnas ja eriti väiksemates kohtades (külad) saab kogunemiskohti olla väga vähe ja need on kõigile teada ning pidevalt kontrolli all. Suuremates keskustes on võimalik koguneda juba anonümselt ja ka korrariikumisi pannakse toime rohkem, sest avastamine ja rikkujate isikute kindlakstegemine on raskem. Tallinnas on aga kõik viimased kirjeldatud tingimused igati täidetud ja sõpradega võimalik kokku saada ning omaarust lahedalt aega veeta.

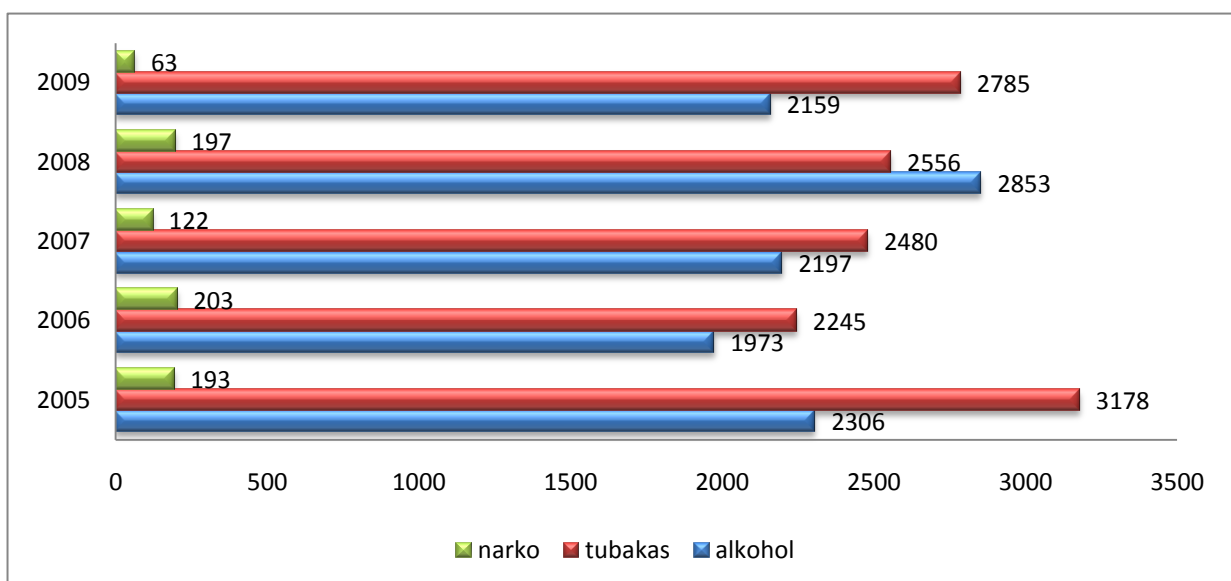
Allpool oleval pildil on näha aastaid (2005-2010) Tallinnas olevad põhilised alaealiste kogunemiskohad, mis ei ole nende aastate jooksul muutunud, lisandunud üks uus kogunemiskoht 2009.aasta sügisest (Solaris).

Millised on need alaealiste poolt toime pandud korrariikumised, millega nad kahjustavad kas enda või teiste tervist?

Kõigepealt tuleb kindlasti ära mainida noorte poolt alkoholi, narkootikumide ja tubakatoodete tarvitamine. Need on tegevused, milleks keegi teine neid ei sunni, seda tehakse ise, omal valikul ning mõtlemata sellele, milliseid probleeme need tegevused võivad endaga kaasa tuua tervisele või nende käitumisele.

Allpool näha oleval graafikul (joonis 2.8.) on kirjeldatud aastate jooksul politsei poolt Põhja Prefektuuri territooriumil väärteomenetluse raames lahendatud juhtumeid, kus alaealise on tegelenud ebatervislike ja seadustega keelatud tegevustega: tarvitanud alkoholi, tubakatooteid ja narkootilisi- või psühhotroopseid aineid.

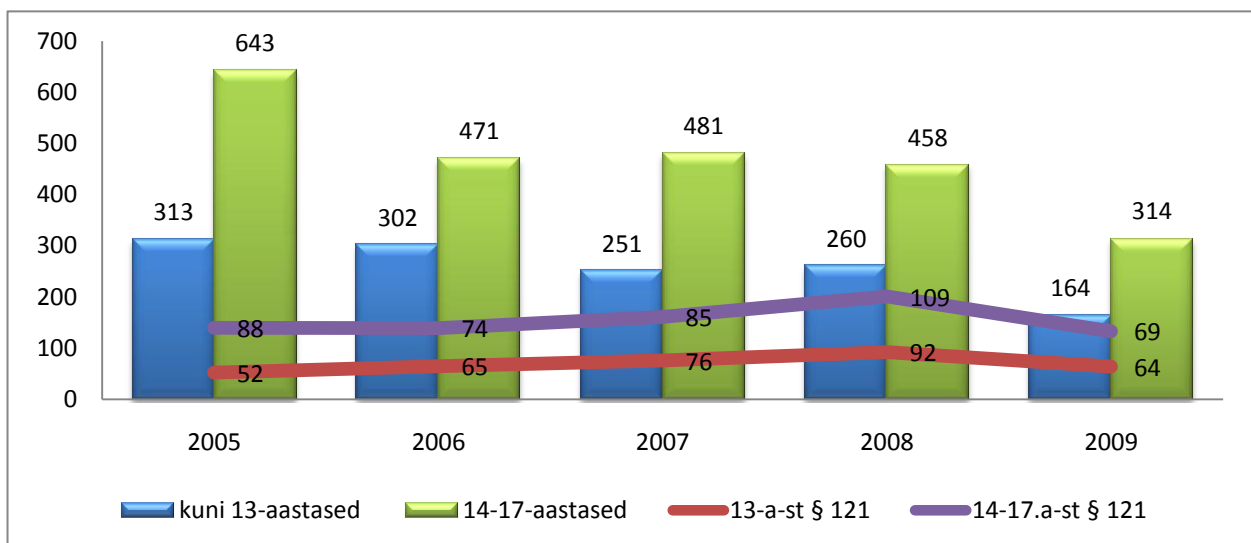

Joonis 2.8. Aastate jooksul politsei poolt Põhja Prefektuuri territooriumil väärteomenetluse raames lahendatud juhtumid.

Kui alkoholi tarbimise vähenemist 24,3% võib välja lugeda alkoholiseaduse rikkumiste fikseerimisest, siis tubakaseaduse rikkumiste tase on 2005-2009 aastatel kord tõusnud, siis jälle mitu aastat langenud, on tänasel momendil jälle languse perioodis. Sama tendents on ka tubakatoodete tarvitamisega seotud rikkumiste osas. Täna päeval noorimaks tubakaseaduse rikkujaks on 10 aastane tütarlaps, kes tarvitas alaealisena tubakatoodet. Poistest noorim tubakatoote tarvitaja on 11 aastat vana. Varasematel aastatel on olnud juhtumeid, kus rikkujaks on 7-aastane laps.

Alkoholi- ja narkojoobes olek suurendab nii alaealiste riskikäitumist kui ka võimalust, et alaealine langeb ise kuriteo ohvriks. Narkootiliste ja psühhotropsete ainete ning nende lähteainete käitlemise rikkumiste arv on aastate jooksul pidevalt vähenenud. Käesolevaks ajaks on võetud vastutusele alaealised vaid 32 korral. Kui 5-6 aastat tagasi oli juhtumeid, kus sõltuvusainete tarvitaja võis olla 8-9-aastane noormees, siis täna on andmebaasi andmetel noorim narkootilise aine tarvitaja 13 aastane tütarlaps ja alkoholi tarvitajaks 12 aastane tütarlaps.

Tervisekahjustusi, mida alaealised tekitavad teistele või tekitatakse neile kuritegude raames ja seda eriti kehalise väärkohtlemisega seoses kirjeldatakse allpool. Vigastusi tekitatakse ka röövimiste käigus.

Joonis 2.9. Põhja Prefektuuri territooriumil (Harju maakonna, s.h Tallinna linna) alaealistest kannatanud erinevates kuritegudes.

Ülevalpool oleval graafikul (joonis 2.9.) on näha Põhja Prefektuuri territooriumil (Harju maakonna, s.h Tallinna linna) alaealistest kannatanud erinevates kuritegudes ning on näha neist kannatanud ainult kehalise väärkohtlemisega seoses. Selle koosseisu moodustab karistusseadustiku § 121. Käesoleval aastal on kannatanute tase võrreldav 2008 aastaga.

Põhilised vigastused, mis alaealistele on tekitatud või mida nad ise on teistele tekitanud:

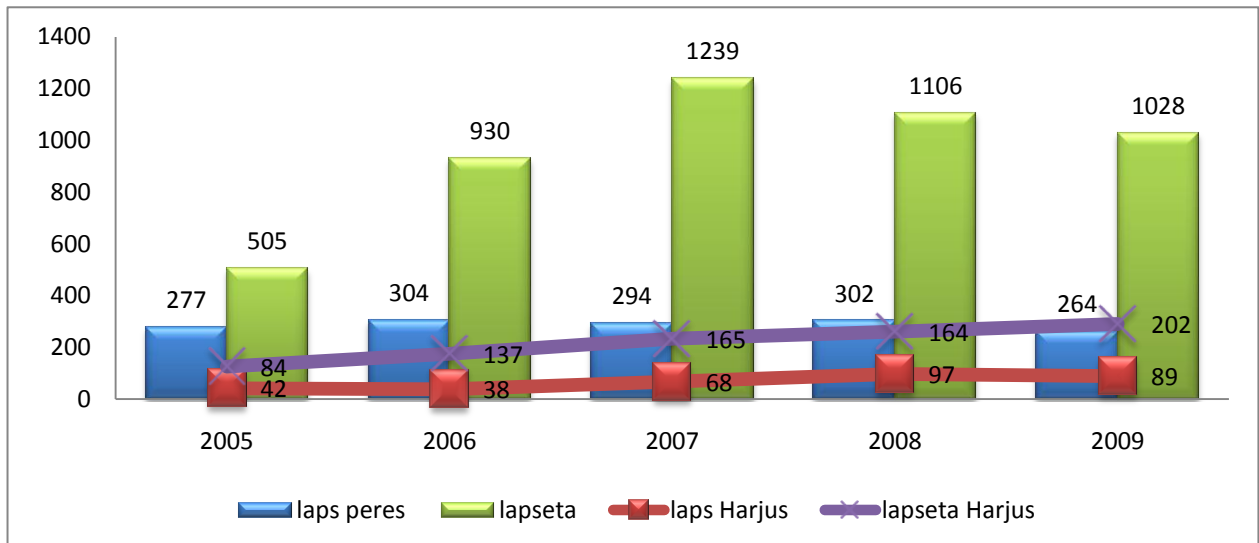
- jõu kasutamine, valu tekitamine, mille tagajärjel sageli võivad tekkida hematoomid
- juustest tirimine tütarlaste osas
- terariistade jm teravate esemetega vigastuste tekitamised
- luumurrud (nina-, sõrme-, käe-, jalaluu jne mõrad, murrud)
- hammaste vigastamine või kaotamine
- tõukamiste tagajärjel tekkinud põrutused jm vigastused
- silmavigastused

Väga suure osa moodustavad aga vigastused, mida ei ole silmaga võimalik mõõta ega näha – need on psühholoogilised.

Mainimata jäid aga liiklusõnnetuste tagajärjel saadud erinevad vigastused, mis võivad olla väikesed kriimustused kuni raskete tervise kahjustusteni välja ning sugulise kire rahuldamisega tekitatud vigastused nii poistele kui ka tüdrukutele.

Perevägivald

Põhja Prefektuuri territooriumil on juba aastaid püütud tegeleda probleemsete peredega, kus pidevalt tülitsetakse ning suhteid lahendatakse vägivalda abil ning vägivaldse ja lärmaja saab korrale kutsuda vaid politsei kaasabil.

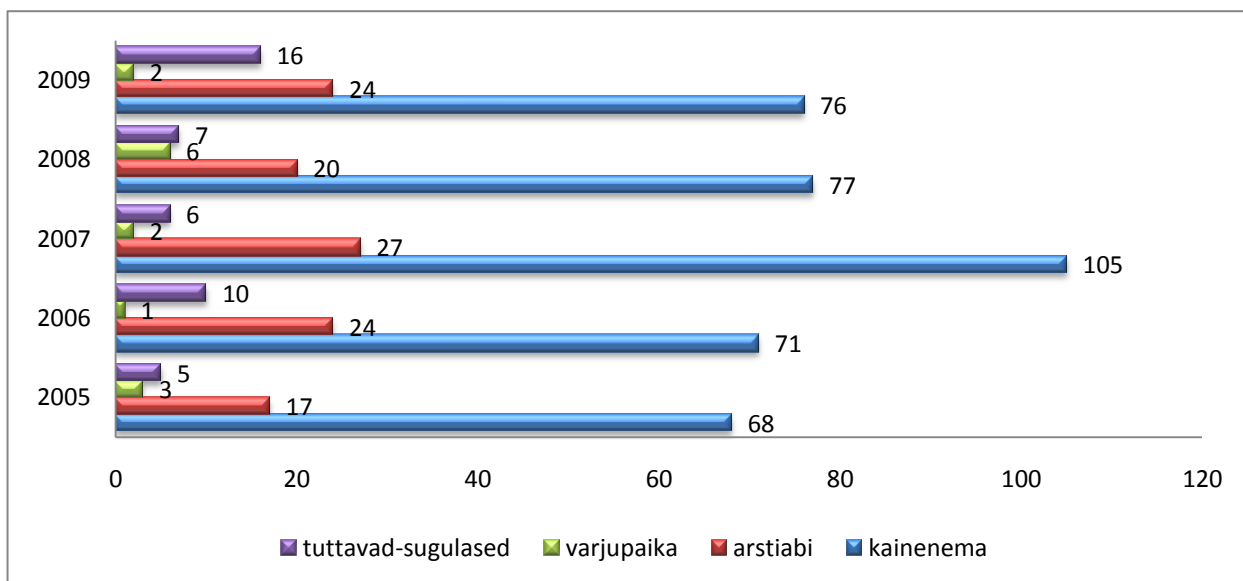

Joonis 2.10. Aastate lõikes politseile tehtud väljakutsed seoses probleemidega ja vägivaldaga peres ning lisaks pered, kus on peretüli või vägivalda tunnistajaks ja kannatanuks lapsed.

Juuresolevalt graafikult (joonis 2.10.) on näha aastate lõikes politseile tehtud väljakutsed seoses probleemidega ja vägivaldaga peres ning lisaks ka pered, kus on peretüli või vägivalda tunnistajaks, aga ka kannatanuks lapsed. Laste vanus jääb vastsündinute ja kohe-kohe täisealisteks saajate vahele. Tihti on laps see, kes perre kutsub politsei probleeme lahendama, sest tema jaoks ei ole vanemate käitumine normaalne.

Analüüsid väljakutseid, kus peres oli teada lapse olemasolu, võis välja selgitada juhtumid (joonis 2.11.), kus:

- Vägivallatseja ja tülinoriija peres toimetati kainenema. Tihti oli kainenema toimetatutest ka naisterahvas ehk pereema.
- Arstiabi vajadus, mõningal juhul toimetati isik haiglasse. Küllalt palju oli selliseid juhtumeid, kus isik toimetati Paldiski mnt 52 asuvasse raviastutusse.
- Kannatanud suunati või toimetati varjupaika. Oli mitmeid juhtumeid, kus mõlemad vanemad toimetati kainenema või üks kainenema ja teine haiglasse ning laps/lapsed anti üle varjupaika. Oli ka selliseid juhtumeid, kus mees jäi koju ja naine koos lastega tuli toimetada varjupaika.
- Kannatanud läksid ise või toimetati politsei poolt tuttavate-sugulaste juurde kuna puudus seaduslik alus meesterahva politseisse toimetamiseks.

Joonis 2.11 Juhtumikorraldused väljakutsete analüüsi alusel.

Suur osa politsei poolt teenindavatest väljakutsetest peretülidega peredesse jäävad ühekordseks, kuid kahjuks on küllaltki märkimisväärne ka see hulk peresid, kuhu tuleb minna 2 kuni 12 või enam korda (tabel 2.2.).

Tabel 2.2 Väljakutsed alaealiste lastega peredesse:

	2005	2006	2007	2008	2009
Tallinn	235	266	226	205	175
Neist 2 x	15	17	6	12	8
Neist 3 x ja enam	1	2	4	2	4
Neist uuesti järgmisel aastal	4	1	2	5	3
Harju maapiirkond	42	38	68	97	89
Neist 2 x	2	1	1	4	5
Neist 3 x ja enam	0	0	0	0	1
Neist uuesti järgmisel aastal	0	0	0	0	1

Allikas: Põhja Prefektuur

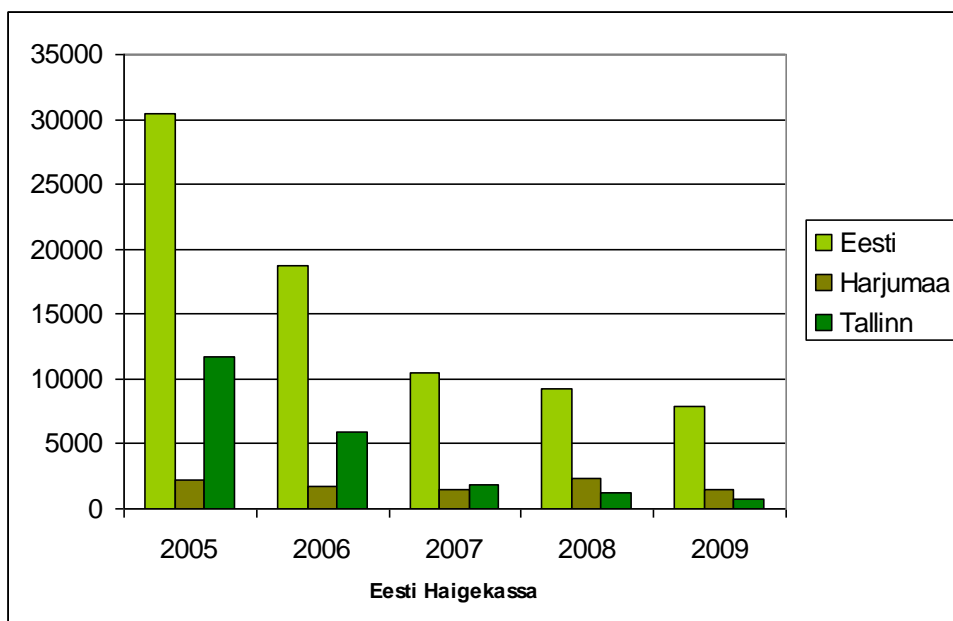
Tabel 2.3. Väljakutsed peredesse, kus väljakutse ajal alaealisi lapsi ei nähtud, kuid nad võivad peres olla.

	2005	2006	2007	2008	2009
Tallinn	421	793	1074	942	826
Neist 2 x	31	45	74	57	64
Neist 3 x ja enam	8	15	31	34	19
Neist uuesti järgmisel aastal	9	18	20	20	13
Harju maapiirkond	84	137	165	164	202
Neist 2 x	3	3	8	9	8
Neist 3 x ja enam	2	2	1	1	2
Neist uuesti järgmisel aastal	0	1	1	1	1

Allikas: Põhja Prefektuur

2.6 Koolis juhtunud vigastused

Alloleval joonisel (joonis 2.12.) on kõikide vigastusjuhtude (vigastused kehalise kasvatuse tunnis, spordipäeval, tööõpetuse ja kodunduse tunnis, vahetunnis ja mujal kooliterritooriumil) kogusumma. Statistika näitab jõudsat langustendentsi.

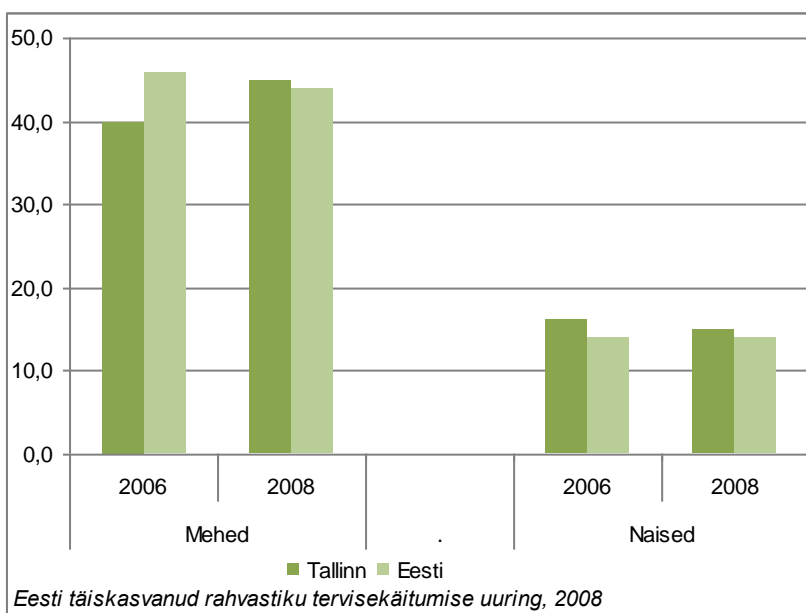

Joonis 2.12. Koolis juhtunud vigastused

3. Alkohol

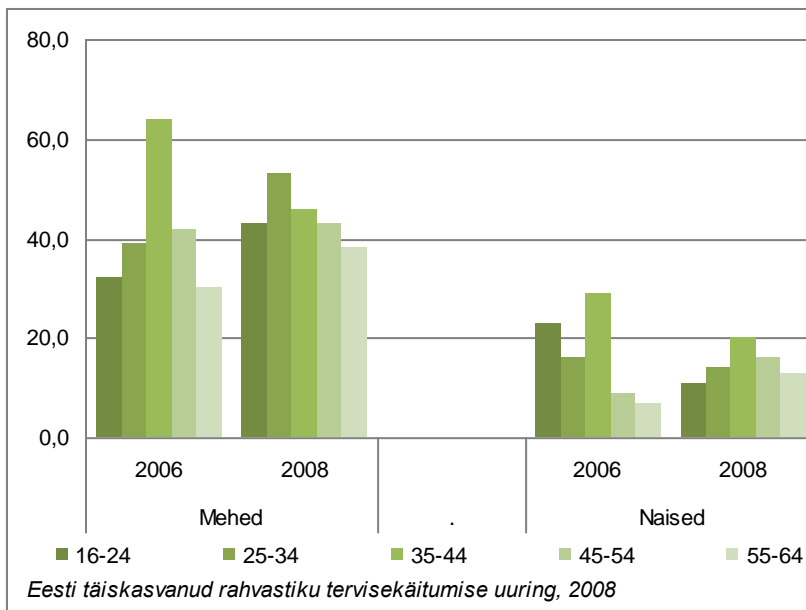
3.1 Alkoholi kättesaadavus ja kohalik alkoholipoliitika

Alkohol on üks peamisi globaalseid riskifaktoreid nii sotsiaalse kahju kui ka elanike halvenenud tervise poolest. Sõltuvusainete suur tarbimine tallinlaste poolt on endiselt murettekitav. Mitu korda nädalas tarbib alkohoolseid jooke 45% meestest ja 15% naistest, olulist erinevust Eesti keskmistest näitajatest ei ole (joonis 3.1.).

Joonis 3.1. Viimase 12 kuu jooksul alkoholi tarbinute jaotus täiskasvanute seas (%).

Aastatel 2006–2008 on regulaarselt alkoholi tarbivate inimeste osakaal Tallinna nooremate meeste ja üle 45-aastaste naiste seas oluliselt suurenenud: vanuserühma 16–24 aastat kuuluvate meeste seas 32%lt 43%ni ja vanuserühma 25–34 aastat kuuluvate meeste hulgas 39%lt 53%ni (joonis 3.2). Noorematel naistel ja meestel vanuserühmas 35–44 aastat tarbimine isegi vähenes.

Joonis 3.2. Viimase 12 kuu jooksul alkoholi tarbinute jaotus vanusrühmiti Tallinna elanike seas (%).

Kohaliku omavalitsuse alkoholipoliitika

Tallinnas on alkoholiprobleemid teravamad kui Eestis tervikuna. 2007. aastal suri alkoholimürgistuse tõttu 31 meest ja 10 naist. Alkoholi tarvitajate osakaal on suurem noorema elanikkonna seas.

Alkohol on kergesti kättesaadav. Tallinnas on (seisuga 31.03.2010) registreeritud 545 alkoholsete jookidega kauplevat ettevõtet (Põhja-Tallinnas 68, Mustamäel 42, Kesklinnas 182, Pirital 11, Nõmmel 34, Kristiines 35, Lasnamäel 134, Haaberstis 39).

Televisionis kasvas aastatel 2003–2007 alkoholireklaami osakaal kahekordseks, samavõrra kasvas alkoholireklaami osakaal ka trükimeedias. Kui arvestada seda, et 41% noorte telerivaatamise ajast langes alkoholireklaami lubavasse ajavahemikku, siis võib öelda, et alkoholireklaam jõudis noorteni väga suures ulatuses.

Tallinnas on alates 1990. aastate lõpust alkoholireklaamile kehtestatud piiranguid, mida aasta-aastalt on oluliselt karmistatud.

Et piirata alkoholi kättesaadavust Tallinna noorte hulgas, on Tallinna Linnavolikogu 18. septembri 2008 määrusega nr 30 „Alkoholise joogi jaemüügi ja alkoholi reklaami kitsendused“ keelatud alkoholi reklaam piirkonnas, mis on lähemal kui 300 m ehitisele, kus asub koolieelne lasteasutus, algkool, põhikool, gümnaasium, kutseõppeasutus, huvikool või noorte- ja projektlaager.

Juba enne alkoholiseaduse muutmist (jõustus 14. juulil 2008), mille kohaselt on alkoholise joogi jaemüük lubatud kauplustes alates kella 10-st kuni 22-ni, kehtestas Tallinn 2007. aasta linna territooriumil alkoholi jaemüügi piirangu – müügikeeld kella 20-st õhtul kuni kella 8-ni hommikul (Tallinna Linnavolikogu 21. juuni määrus nr 26, mis tunnistati kehtetuks Tallinna Linnavolikogu 18. septembri 2008 määrusega nr 30). Alates 2008. aasta septembrist on kauplustes ja rändkauplustes alkoholi jaemüük keelatud ajavahemikul 22–10.

2007. aasta detsembris uuringukeskuse Osaühing Faktum & Ariko korraldatud küsitlusest selgus, et 85% Tallinna elanikest toetab alkoholimüügi kellaajalist piiramist. Võrreldes 2000. aastaga on Tallinnas alkoholi müügikohtade arv oluliselt vähenenud. Kui jaanuaris 2000 oli Tallinnas jaemüügikohti kokku üle tuhande (v.a tootlustusärid), siis 2004. aastaks oli nende arv vähenenud 556-ni ja 2008. aasta öise alkoholimüügi piirang kahandas alkoholiga kauplevate ettevõtete arvu 400-ni. Kahjuks on järgnevatel aastatel see arv taas oluliselt kasvanud.

Alkoholi tarbimise vastu võitlemiseks on Eestis loodud hulk ühendusi. Alates 1990. aastast tegutseb Tallinnas anonüümsete alkohoolikute (AA) rühm.

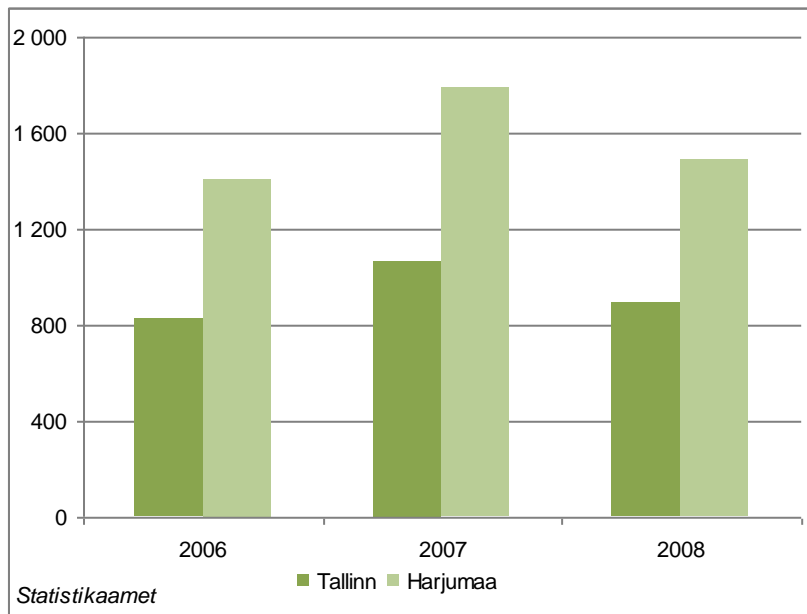
2006. ja 2007. aastal alustasid Tallinna keskklinnas ja Mustamäel tegevust kaks alkoholivaba noortekohvikut. Ressursipuudusel lõpetasid noortekohvikud tegevuse 2009. aastal.

4. Liiklus- ja päästekeskuste ennetustöö

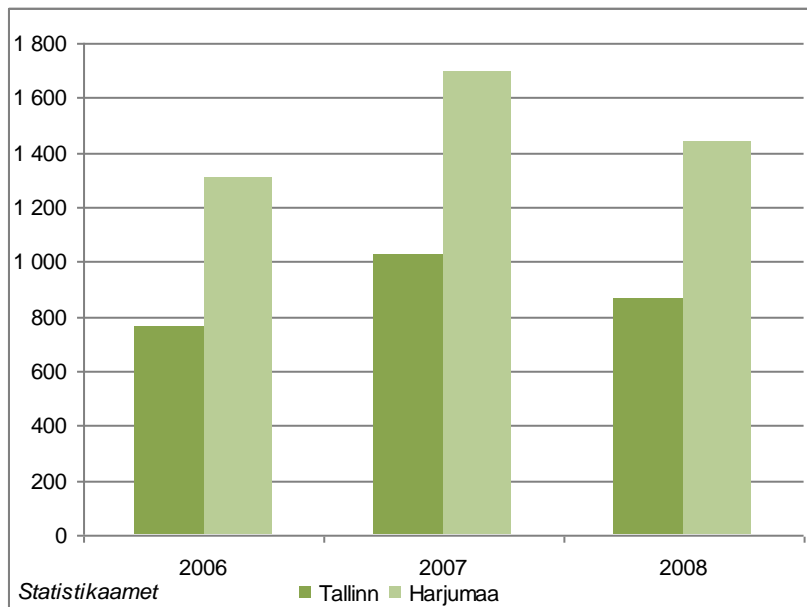
4.1 Liikluskuriteod ja õnnetused

Suurem osa Harjumaal (sealhulgas Tallinn) 2006.–2008. aastal toime pandud liikluskuritegudest on registreeritud Tallinnas. Liikluskuriteod nii Tallinnas kui ka Harjumaal tervikuna näitasid perioodi lõpus 2007. aastaga võrreldes langustendentsi, kuid nende arv ei langenud siiski 2006. aasta tasemeni (joonis 4.1.).

Sarnased tendentsid ilmnevad ka joobeseisundis tabatud mootorsõidukijuhtide statistikas (joonis 4.2.).

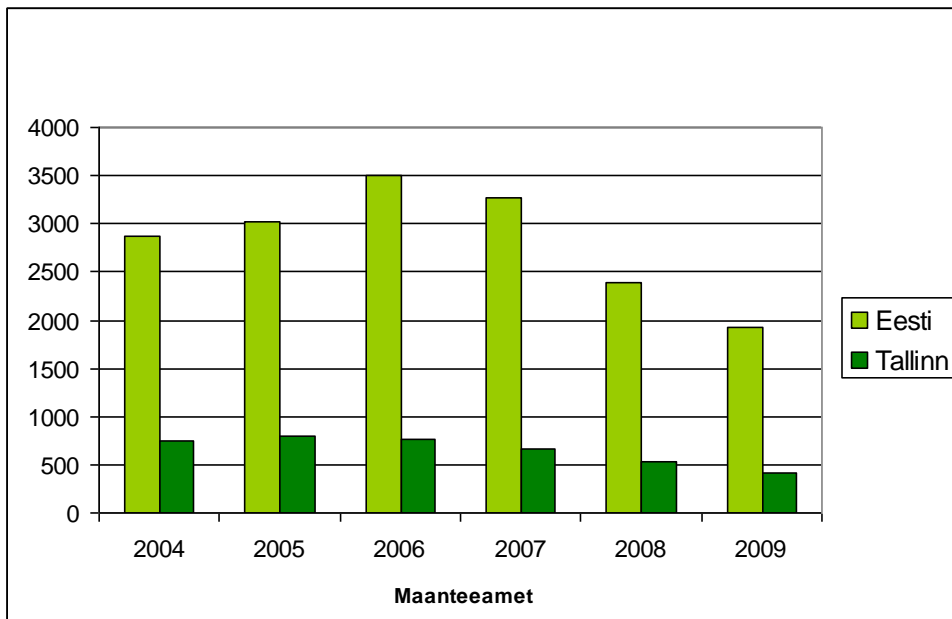
Joonis 4.1. Liikluskuritegude arv

Joonis 4.2. Mootorsõiduki juhtimine joobeseisundis (juhtude arv).

4.2 Liiklusõnnetustes vigastatud ja hukkunud inimeste arv

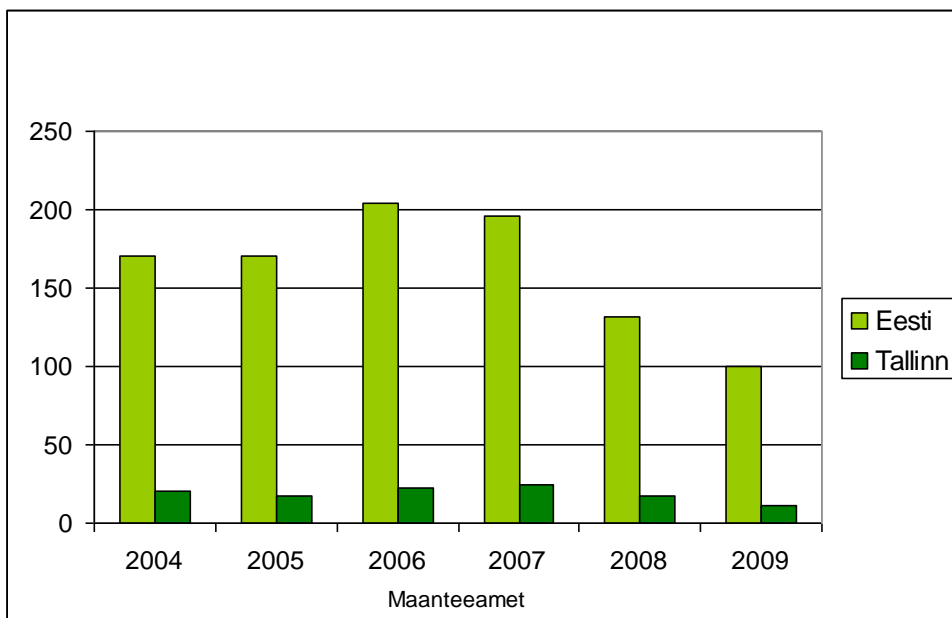
Liiklusõnnetustes vigastatud inimeste arv näitab Eestis tervikuna ja Tallinnas alates 2006.aastast langustendentsi (joonis 4.3.).

Joonis 4.3. Joonis

4.3. Liiklusõnnetustes vigastatud inimeste arv.

Ka liiklusõnnetustes hukkunute arv kahaneb alates 2006.aastast pidevalt (joonis 4.4.).

4.4 Liiklusõnnetustes hukkunute arv.

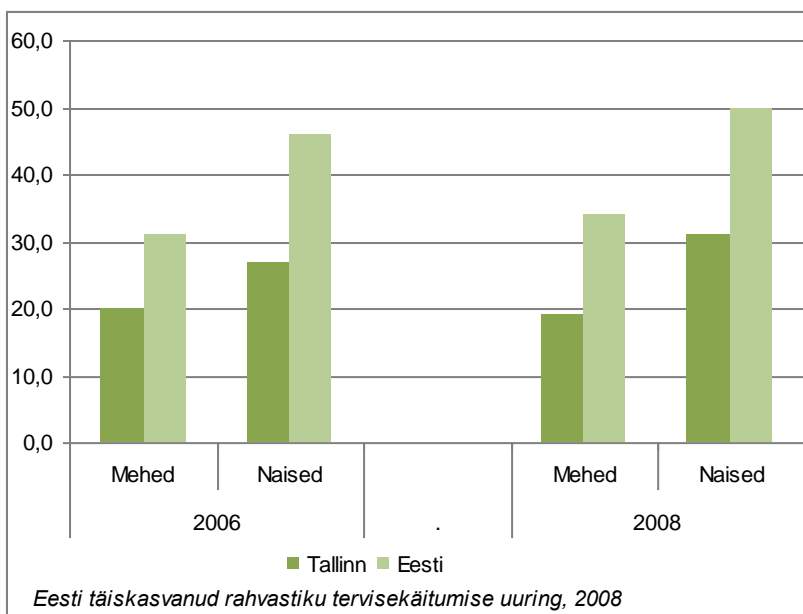
4.3 Turvavöö kasutamine

Turvaline käitumine liikluses (turvavööde, helkurite, kiivrite jms kasutamine) vähendab vigastuste tekke tõenäosust. 2008. aastal kasutas autot juhtides turvavööd Tallinna meestest 94% ja naistest 98% ning kaassõitjana vastavalt 94% ja 97%, need näitajad ei erinenud Eesti keskmistest.

4.4 Helkuri kandmine

Tallinna elanikest kannab pimedal ajal helkurit üks viiendik meestest ja alla kolmandiku naistest. Samas Eestis on helkurikandjate osakaal tunduvalt suurem: 2008. aastal 34% meestest ja 50% naistest (joonis 4.5.). Helkurit kandvate naiste osakaal võrreldes meestega on suurem nii Tallinnas kui ka kogu Eestis.

Olulist muutust aastatel 2006–2008 linnaelanike seas helkuri kandmise osas ei toimunud, välja arvatud vanuserühmas 16–24 aastat, kus helkurit kandvate meeste osakaal on kasvanud 12%lt 23%ni, ja vanuserühmas 45–54 aastat, kus helkurikandjate osakaal on langenud 23%lt 10%ni.

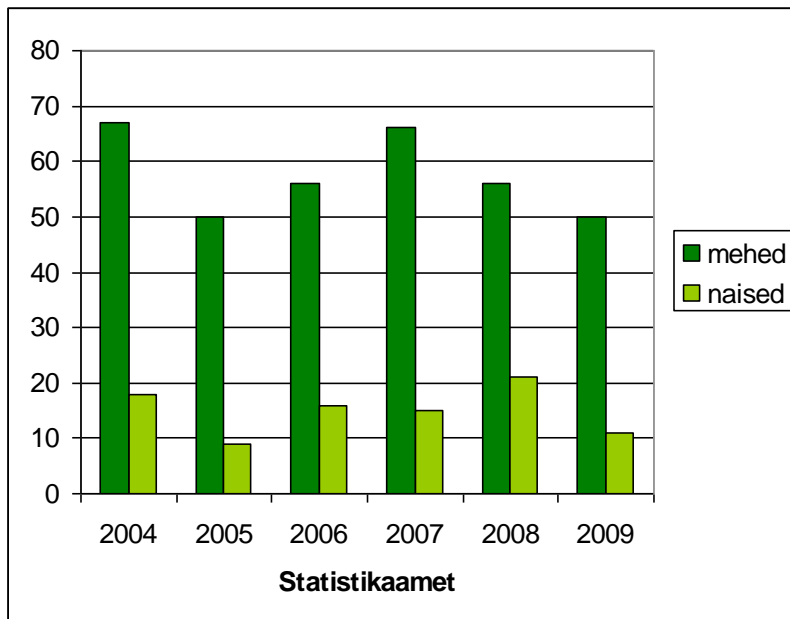

Joonis 4.5. Helkuri kandmine

Tallinnas said kõik 2009. aastal kooliteed alustanud lapsed linnalt kingituseks helkurvesti. Sama korratakse 2010. aastal.

4.5 Uppumised

Alloleval joonisel (joonis 4.6) on uppumissurmade statistika kogu Eesti kohta. Puuduvad andmed Tallinna linna kohta eraldi.

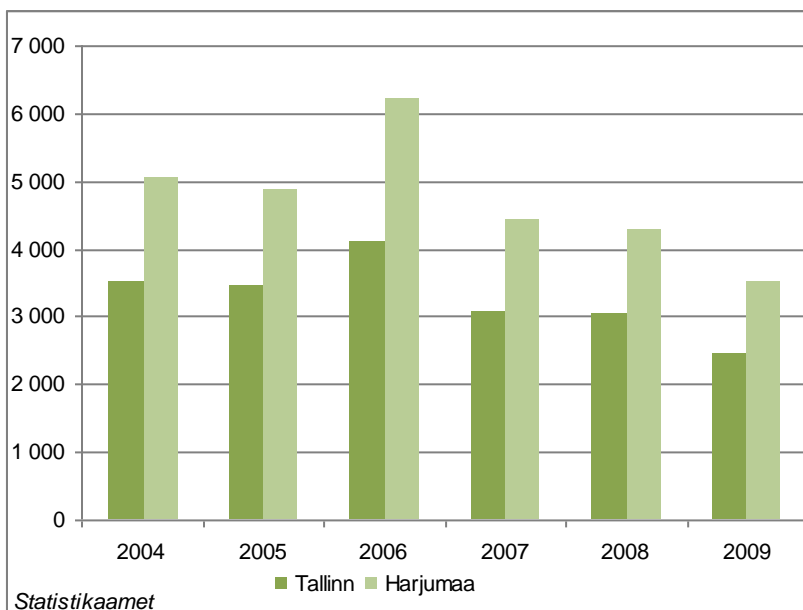

Joonis 4.6 Uppumissurmad Eestis

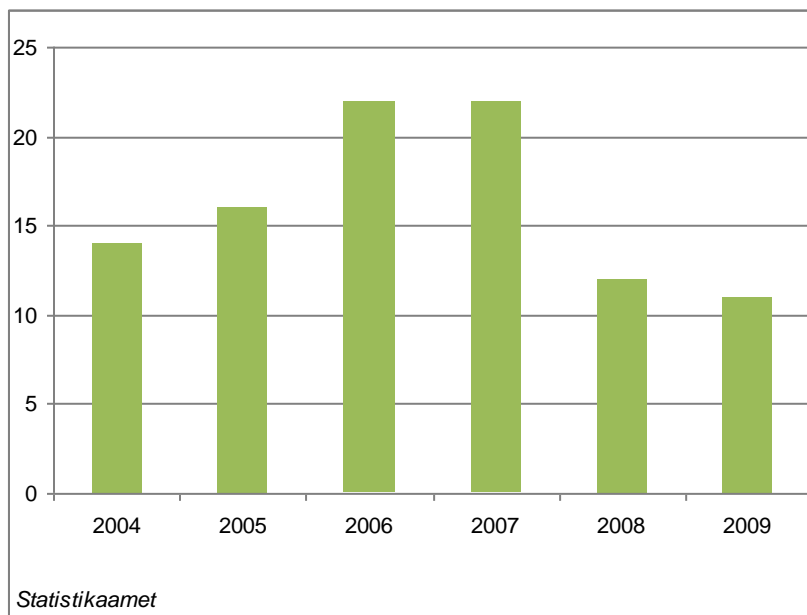
4.6 Tulesurmad

Tulekahjude arv Harjumaal (sealhulgas Tallinn) on 2007. aastast alates vähenenud (joonis 4.7). Enamik Harjumaal registreeritud tulekahjudest (2004–2009) leidis aset Tallinnas. Tules hukkunute arv, mis hüppeliselt tõusis aastatel 2006–2007, on järgnevatel aastatel vähenenud, kuid on siiski kahetsusväärset suur: 2005. a – 16; 2006. a – 22; 2007. a. – 22; 2008. a – 12; 2009. a – 11 hukkunut (joonis 4.8.).

Vabariigi Valitsuse 27. oktoobri 2004 määruse nr 315 „Ehitisele ja selle osale esitatavad tuleohutusnõuded“ kohaselt peab alates 1. juulist 2009 olema elamutes paiknevate eluruumide (korterite) vähemalt ühte ruumi paigaldatud autonoomne tulekahjusignalisatsioonandur.

Joonis 4.7. Tulekahjude arv Tallinnas ja Harjumaal.

Joonis 4.8. Tules hukkunute arv

4.7 Ohukohad

Kõrgendatud riskiga objektidest on Tallinnas registreeritud:

a) kaks A-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtet:

- Propaan AS, Gaasi 6 – ohuala keskmine raadius 350 m;
- Dekoil OÜ, Kopli 103b – ohuala keskmine raadius 120 m;

b) viis B-kategooria suurõnnetuse ohuga ettevõtet:

- Tallinna Vesi ASi veepuhastusjaam, Järvevana tee 3 – ohuala keskmine raadius 525 m;
- OÜ Krimele, Suur-Paala 10 – ohuala keskmine raadius 200 m;
- Recticel OÜ, Peterburi tee 48a – ohuala keskmine raadius 100 m;
- Belor-Eurofert Eesti OÜ, Paljassaare tee 28e (merereostus);
- AS Scantrans, Nõlva 13 – ohuala keskmine raadius 120 m;

c) 124 ohtlikku ettevõtet, sh 88 kütusetanklat, millest üks on maapealse mahutiga tankla. Tanklate ohuala keskmine raadius on 100 m.

Tallinna ohtlike ettevõtete võimalike suurõnnetuste ohtlikud väljundid, mis võivad viia hädaolukorrani, on järgmised:

- mahuti põleng terminalis,
- vallitatud alasse voolanud kütuse süttimine terminalis,
- suurtulekahju terminali raudteesisternide laadimisestakaadil,
- plahvatus terminali raudteesisternide laadimisestakaadil,
- väljavoolanud kütuse merre sattumisega kaasnev keskkonnareostus,
- ammoniumnitraadi plahvatus hoidlas,
- mürgise gaasipilve laialihajumine õnnetuskohalt.

Tallinna suurõnnetuse ohuga ettevõtted paiknevad tihedalt asustatud kesklinnast väljaspool. Eeltoodud asjaolust hoolimata toimuvad nende ettevõtete tootmisega seotud ohtlike ainete raudtee- ja autoveod läbi linna tihedalt asustatud piirkondade.

Tallinnas on paigaldatud manuaalselt käivitatavad häiresignaalid 15-le ohtlike kemikaale käitlevale ettevõttele ja kuuele tuletõrjekomandole.

Tallinna Linnavalitsuse 21. detsembri 2005 määrusega nr 125 „Tallinna linnas ohtlike veostega sõidukite liikluse piiramine“ kehtestati Tallinna linnas ohtlike veoseid (bensiin, diislikütus, propaan, dimetüüleeter, ammoniumnitraat jne) transportivate sõidukite liikluskeeld tööpäeviti kella 7–9 ja 17–19. Lisaks paigaldab Tallinna Transpordiamet nimetatud määruse täitmiseks ohtlike veostega sõidukite liikluse piiramiseks vajalikud liikluskorraldusvahendid Tallinna linna sissesõiduteedele.

Tallinna Linnavalitsuse 25. märtsi 2009 korraldusega nr 475-k „N₂ ja N₃ kategooria mootorsõidukite liiklusmarsruudid Tallinna linnas“ kehtestati Tallinna haldusterritooriumil N₂- ja N₃-kategooria mootorsõidukite liiklemiseks lubatud marsruudid ning Tallinna Transpordiametile kohustus paigaldada selleks täiendavaid liikluskorraldusvahendeid.

Tallinna territooriumil asub arvukalt tervishoiu-, sotsiaalhoolekande-, haridus-, kultuuri-, spordi- ja majutusasutusi, mis jagunevad ohukategooria alusel järgmiselt:

- tervishoiu- ja sotsiaalhoolekandetasutused, kokku 54;
- haridusasutused, kokku 298;
- majutusasutused, kokku 108;
- kultuuri-, spordi- ja meelelahutusasutused, kokku 162;
- ostukeskused, kokku 55.

5. Kogukonna sidusus ja toetavad teenused

5.1 Naabrivalve piirkonnad

MTÜ Eesti Naabrivalve on 5. mail 2000 kodanikualgatuse korras asutatud ühing, mille eesmärk on parandada elanike turvalisust kodudes ja nende lähemas ümbruskonnas elanike enda aktiivse tegutsemise tulemusel.

Eesmärgi saavutamiseks aitab MTÜ Eesti Naabrivalve kaasa elukeskkonna turvalisusega tegelevate mittetulundusühingute ja liikumiste tekkele ja tegevusele, tutvustab kogukonna turvalisuse põhimõtteid, annab välja trükiseid ja korraldab koolitusi ning arendab koostööd riigi ja kohalike omavalitsuste, politsei ja teiste asutustega.

MTÜ Eesti Naabrivalve on elukeskkonna turvalisusega tegelevaid mittetulundusühinguid ja isikuid ühendav organisatsioon, mis jagab oma liikmetele elukeskkonna turvalisuse alast teavet ja koolitust ning on oma liikmete esindaja koostööpartnerite leidmisel ja nendega koostöö arendamisel.

Naabrivalvega saab liituda olenemata sellest, kas piirkonnas on üks kortermaja, eramajad või hoopis suvilad. Liitumisel on palju häid külgi. Esiteks saavad naabrid omavahel tuttavaks: see aitab vähendada anonüümsust piirkonnas ja nii on võõrad kergesti märgatavad. Samuti on ühine tegutsemine tulemuslikum kui üksiku inimese pingutused muuta kodukohta turvalisemaks. Tugivõrgustiku loovad naabrivalve ühing, omavalitsus ja politsei. Naabrivalve liikumisega liitumine julgustab inimesi teatama tähelepanekutest ja korrarikkumistest, millesse nad seni ei ole sekkunud.

Kui varem võis täheldada, et MTÜ Eesti Naabrivalve pidas oluliseks eeskätt sektorite arvu suurendamist, siis nüüdseks on tähelepanu suunatud kvaliteedile. St enam ei ole peamine, kui palju sektoreid on, vaid see, kui hästi nad toimivad.

Viimase 3–4 aasta trend näitab, et Tallinnas tuleb aastaga juurde kümnekond naabrivalve sektorit 400–500 majapidamisega. 2009. aasta lõpp ja 2010. aasta algus näitasid kasvavat huvi naabrivalve piirkondadega liitumise vastu, mis võib olla tingitud elanike hirmust kuritegevuse suurenemise ees tulenevalt majanduslangusega kaasnevatest sotsiaalsetest probleemidest.

MTÜ Eesti Naabrivalve hinnangul on naabrivalve piirkondade arvu suurenemine piiratud rahaliste ressursside nappuse tõttu. Linnapoolne rahastus kahanes 2009. aastal võrreldes 2008. aastaga ligi viis korda.

Tallinnas on kaheksa naabrivalve piirkonda, milles on omakorda 160 tegutsevat sektorit. Naabrivalvega on Tallinnas seotud 5604 kodu (tabel 5.1.).

Tabel 5.1. Tallinna naabrivalve piirkondade arv.

Piirkond	Sektorite arv	Kodude arv
Kesklinn	55	899
Nõmme	25	561
Kristiine	18	562
Haabersti	17	14
Põhja-Tallinn	15	322
Lasnamäe	14	630
Mustamäe	10	655
Pirita	6	116
Kokku	160	5604

Allikas: Eesti Naabrivalve

5.2 Võrgustikud

Abipolitseinike formeering

Vastavalt abipolitseiniku seadusele (vastu võetud 20. aprilli 1994. a seadusega (RT I 1994, 34, 533)) on abipolitseinik isik, kes ei kuulu politsei koosseisu, kuid kes vabatahtlikult osaleb politsei tegevuses abipolitseiniku seaduse ja muude seaduste ning õigusaktidega kehtestatud juhtudel ja korras.

Esimene organiseeritud abipolitseinike formeering loodi Harjumaal 1999. aasta detsembris toonase Tallinna Politseiprefektuuri Lõuna politseiosakonna juurde. Esimesed abipolitseinikud olid suuremas osas kaitseliitlased. Abipolitseinike töö tõhusamaks koordineerimiseks moodustati 2003. aasta suvel abipolitseinike formeeringud ka teistes prefektuuri struktuuriüksustes. Politsei reformimisega 2004. aastal loodi abipolitsei formeeringud ka korrakaitseosakonna ning Harjumaal politseiosakondade juurde. Abipolitseinik kinnitatakse formeeringusse elukoha järgi, näiteks Lasnamäel elav abipolitseinik kuulub Ida politseiosakonna formeeringusse. Põhja Politseiprefektuuri abipolitseinike formeering koosneb kümnest üksusest, millest kuus on territoriaalsed ja kolm spetsialiseeritud rühmad ning üks reservüksus.

MTÜ Vabatahtlik Reservpäästerühm

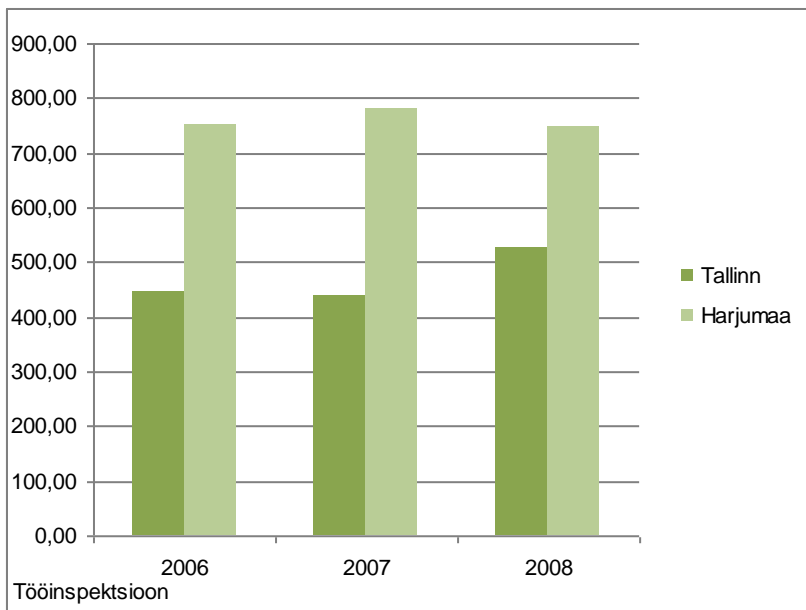
MTÜ Vabatahtlik Reservpäästerühm on tegutsenud aastast 2002, mittetulundusühinguna registreeriti see 2005. aasta kevadel. MTÜ-sse Vabatahtlik Reservpäästerühm kuulub 2009. aasta seisuga 143 liiget, kellest 60% on Tallinna elanikud ja ülejäänud valdavalt Harju- ja Raplamaalt. Liikmete arv kasvab pidevalt.

Päästerühm loodi kutseliste päästjate abistamiseks suurõnnetustel (metsapõleng, õlireostus, loodusõnnetused) ja politsei toetamiseks kadunud inimeste otsingul maastikul või varemetes. Aja jooksul on MTÜ tegevustele lisandunud ohutusala ennetus- ja koolitustöö.

Kõikidel päästerühma liikmetel on üldjuhul võimalik osaleda nii pääste-, otsingu-, ennetus- kui ka koolitustegevuses võrdsetel alusel.

5.3 Tööõnnetused

Tööõnnetuste arv on aasta-aastalt vähenenud (joonis 5.1.). Statistiline suurenemine 2008. aastal tulenes tööõnnetuste registreerimise muutmisest.

Joonis 5.1. Töönnnetuste arv Tallinnas ja Harjumaal 100 000 elaniku kohta.

5.4 Juhtumikorralduste skeemid

Tallinna hädaolukorra riskianalüüsis 2009 on järjestatud prioriteetidena 58 ohtu, mis võivad põhjustada hädaolukorra. Alljärgnevalt on välja toodud kahe esimese prioriteediga seotud hädaolukorrad:

1. prioriteet

Keskmise tõenäosuse ja katastroofiliste tagajärgedega hädaolukorrad:

- 1) gripipandeemia;
- 2) seagripp.

Gripipandeemia või seagriipiga seotud hädaolukorra lahendamist korraldab Vabariigi Valitsuse kriisikomisjon ning asjaomased tegevuskavad on võetud vastutavate ametkondade hädaolukorra lahendamise plaanidesse. Tallinna hädaolukorra lahendamise plaanis sisaldub tegevuskava „Epideemiate leviku tõkestamise ja tõrje korraldus”.

2. prioriteet

Keskmise tõenäosuse ja väga raskete tagajärgedega hädaolukorrad:

- 1) üle 72 tunni kestev soojakatkestus;
- 2) 24–72 tundi kestev elektrikatkestus;
- 3) ravi- või hoolekandeesutuse süttimine;
- 4) paakauto kokkupõrge raudteeülesõidukohal;
- 5) kemikaali vabanemine ohtlike aineid transportivast autost pinnaveehaarde läheduses;
- 6) maru või orkaan koos tugeva vihmajärgiga.

Üle 72 tunni kestva soojakatkestuse korral läheb hädaolukorra lahendamine üle Vabariigi Valitsuse kriisikomisjonile. Tallinna hädaolukorra lahendamise plaan sisaldab funktsionaalset lisa „Soojavarustuse taastamise korraldus”. 24–72 tundi kestva elektrikatkestuse lahendamist juhivad Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium. Tallinna hädaolukorra lahendamise plaan sisaldab funktsionaalset lisa „Elektrisüsteemi toimimise korraldus”.

Ravi- või hoolekandetasutuse süttimise korral korraldab tagajärgede likvideerimist ning inimeste evakueerimist asutusest Põhja-Eesti Päästkeskus (PEPK) koostöös politsei ning kiirabiga. Elanike pikaajalist evakueerimist korraldab Tallinna kriisireguleerimismeeskond koostöös linnaosade valitsuste ning politseiga. Tallinna hädaolukorra lahendamise plaan sisaldab funktsionaalset lisa „Elanike evakueerimise korraldus”. Kui raudteeülesõidukohal toimub paakauto avarii või pinnaveehaarde läheduses vabaneb ohtlikke aineid transportivast autost kemikaali, vabanemisel ohtlikke aineid transportivast autost pinnaveehaarde läheduses korraldab hädaolukorra lahendamist PEPK koostöös politsei ning Tallinna kriisireguleerimismeeskonnaga. Maru või orkaani korral likvideerib ohtlikke olukordi PEPK koostöös politsei ja Tallinna kriisireguleerimismeeskonnaga. Hädaolukorra lahendamine võib üle minna Vabariigi Valitsuse kriisikomisjonile, asjaomased tegevuskavad on võetud vastutavate ametkondade hädaolukorra lahendamise plaanidesse.

Tallinna kriisikomisjon koosneb 17 liikmest, komisjoni esimees on Tallinna linnapea.

39-liikmeline Tallinna kriisireguleerimismeeskond on teabevahetuse, ressursside kasutamise ning ametkondade koostöö koordineerimiseks ning olukorra analüüsimiseks moodustatud alaliselt tegutsev meeskond, kelle määratud koosseis ja töökorraldus ning ettevalmistus võimaldavad hädaolukorras ööpäev läbi töötada. Tallinna kriisireguleerimismeeskond on Tallinna kriisikomisjoni tööd tagav hädaolukorra lahendamise ajal töötav tööorgan. Tallinna linna raskete ilmastikutingimuste tagajärgede likvideerimise komisjoni eesmärk on teavitada elanikkonda rasketest ilmastikuoludest, teha ettevalmistusi võimalike tagajärgede ärahoidmiseks ning vajaduse korral koordineerida ametkondade koostööd tagajärgede likvideerimisel.

5.5 Alkoholi- ja teiste nõustamisteenuste kättesaadavus/vajadus

Tallinlastele on tagatud peamised nõustamisteenused (seksuaal-, pere-, toitumis-, HIV-/AIDSi- ja narkomaania-, toitumis-, suitsetamisest loobumise, vangist vabanenute nõustamine jms). Teenusepakkujad praktiseerivad kliinikutes, nõuandlates, keskustes ja erapraksistes, on ka eraisikust ettevõtjaid. Hästi toimib internetinõustamine. Pädevuse piires annavad nõu ka perearstid. Tallinna linna toetatavate teenuste kohta leiab infot Tallinna linna kodulehelt www.tallinn.ee.

Kõigi Tallinnas osutatavate nõustamisteenuste ja asjaomaste spetsialistide kohta puudub ühtne informatsioon.

Seksuaalnõustamine

Seksuaaltervisespetsialiste koondab kaks Tallinnas asuvat mittetulundusühingut: Eesti Seksuaaltervise Liit (www.amor.ee) ning Eesti Akadeemiline Seksuoloogia Selts (www.seksoloogia.ee).

Kõigi Tallinnas osutatavate seksuaalnõustamise teenuste ja asjaomaste spetsialistide kohta teavet koondatud ei ole. Seksuoloogid, psühholoogid, naiste- ja meestearstid, seksuaalnõustajad ja -terapeudid praktiseerivad kliinikutes, naistenõuandlates, keskustes ja erapraksistes, on ka eraisikust ettevõtjaid. Jõudumööda annavad nõu ka perearstid.

Eesti Seksuaaltervise Liiduga koostöös töötavad Eestis 19 noorte nõustamiskeskust. Neist kolm noorte nõustamiskeskust asub Tallinnas (AS Lääne-Tallinna Keskhaigla – Sõle 23, seksuaaltervise kliinik – Suur-Ameerika 18a, AS Ida-Tallinna Keskhaigla – Hariduse 6). Noorte nõustamiskeskusesse saab tasuta pöörduda kuni 24-aastane (ka puudega) noor inimene. Seksuaalsusega seotud küsimustele annavad vastuseid naiste- ja meestearstid, psühholoogid, ämmaemandad ja/või sotsiaaltöötaja. Keskustes toimub ka seksuaalhariduslik tegevus või grupinõustamine.

Tallinnas asub seksuaaltervise kliinik (Suur-Ameerika 18a, Tallinn), mis koondab seksuaaltervise alal töötavaid spetsialiste.

Meestele osutab seksuaalnõustamise teenuseid TÜ androloogiakliiniku Tallinna filiaal.

Eri spetsialistidelt on noortel võimalik küsida tasuta seksuaaltervisealast nõu ka kodulehe www.amor.ee „Küsi nõu” kaudu.

Suitsetamisest loobumise nõustamine

Tallinnas on kaks suitsetamisest loobumise nõustamise (SLN) kabinetti. SA Põhja-Eesti Regionaalhaiglas ja SA Tallinna Lastehaigla Kesklinna Lastepolikliinikus. Kabinetid oleksid võimalised

nõustamisteenust intensiivistama. Teenuse sihtrühm on Tallinna elanikud. Info SLNi kabinetide kohta on kättesaadav <http://www.tai.ee/?id=3949>. Nõustamisteenus on tasuta.

Laste ja noorukite südameriivise kabinet.

Kabinet on töötanud alates 1991.a Eesti Kardioloogia Instituudi algatatuna, viimased aastad SA Tallinna Lastehaigla baasil Kesklinna Lastepolikliinikus. Kabinetis uuritakse ja jälgitakse koormatud pereanamneesi lapsi ja noorukeid vanuses 3-18.a. peredest, kus lähematel sugulastel on esinenud varast koronaartõbe (infarkt, äkksurma, insult, isheemia tõbe) või diagnoositud düslipoproteineemiat või kellel endal esinevad südame-veresoonkonna haiguste riskitegurid (hüpertensioon, ülekaalulisus, düslipoproteineemia). Preventsiooni tegevused on suunatud kogu perele.

Teenuse eesmärk on mõjutada varase koronaartõvega koormatud päriikkusega perede laste ja noorukite eluviisi, vähendada laste südame-ja veresoonkonna haiguste riskitegureid ja seega tulevikus haiguste teket. Nõustamisteenus on tasuta.

Perenõustamine

Eesti pereterapeudid on koondunud Eesti Pereteraapia Ühingu alla ning nende koduleht on aadressil <http://www.pereterapeudid.ee/>

Tallinnas pakuvad tasuta perenõustamist Tallinna Perekeskus (<http://www.pk.ee/>) ja MTÜ Eluliin (<http://www.eluliin.ee/>).

Laste ja perede psühholoogilise nõustamise teenust osutab SA Tallinna Lastehaigla Kesklinna Lastepolikliiniku Laste ja Noorte Nõustamiskeskuses.

Psühholoogilist nõutamist vajavate laste ja nende pereliikmete arv on pidevalt kasvanud. Kui 2009. aastal käis vastuvõtul 688 alla 12.aastast last ja 748 noort ning nende vanemad, siis 2010. aasta I poolaasta jooksul on vastuvõtul käinud alla 12-aastasid lapsi 400 ja noorukeid ning vanemaid 1014. Järsk abivajajate arvu tõus on eeskätt tingitud majanduslike riskide süvenemises, millised eeskätt tabavad lastega peresid.

Teenus hõlmab:

- süsteemset perekonna psühhoteraapiat;
- lahenduskeskset lühiteraapiat;
- käitumis-kognitiivset ja kunstiteraapiat.

2009. aastal teostati 372 tundi individuaalset nõustamist ja 926 tundi perekonna psühhoteraapiat, koos lastepsühhiaatritega viidi läbi 209 perekonna-psühhoteraapia seanssi ja 139 seanssi pediaater-konsultantide ja lasteneuroloogide poolt suunatud laste peredega. Telefonikonsultatsioone ja internetinõustamist viidi läbi 282 töötunni ulatuses. 56 juhtumit arutati koos superviisoriga.

Võrreldes eelnevate aastatega on enam väikelaste emade depressiivsust ja sellest tingitud suutmatust toime tulla lapse vajaduste arvestamise ja laste unerežiimi kujundamisega. Lasteaia ealiste laste hulgas on kasvanud käitumisprobleemid tingituna vanemate suutmatusest või oskamatuses piire kehtestada.

Kooliealiste laste osas on suurenenud käitumisprobleemidega pöördujate arv, kellele teeb muret laste impulsiivsus, allumatus ja koolivägivald. Vanemate liigsuurtest ootustest ja nõudmistest tingituna sagenevad somaatilised kaebused nagu tikid, sage oksendamine, peavalud jms.

Alla 12-aastaste laste pöördumise peamisteks põhjusteks on käitumisprobleemid, psühhosomaatilised kaebused koos erinevate terviseprobleemidega, kooliprobleemid kaasneva koolivägivaldaga ja koolihirmud. Teismeliste pöördumise peamisteks põhjusteks on depressiivsus, madal enesehinnang, halvad suhted vanematega, kooliprobleemid, kõrgenenud ärevus. Kasvanud on noorte probleemid tingituna vanemate töötamisest väljaspool Eestit ja vanemate vastutustundetusest. Keskmiselt käib pere teraapias 5 korda. Positiivsena tuleb märkida isade huvi ja osaluse kasvu perekonna psühhoteraapias. Arvestades kujunenud majanduslikku surutist ja selle lähiaastatel ilmnevaid tagajärgi on tõenäoline abivajajate kasv.

Teenust osutatakse nõustamiskeskuses kõikidel tööpäevadel kindlatel kellaaegadel eelregistreerimisega vastuvõtule. Teenust osutavad kaks psühholoog-perekonna psühhoterapeuti nii eesti kui vene keeles. Teenus on kliendile tasuta.

Tallinnas kõikide perenõustamise teenuse pakujate kohta teavet koondatud ei ole. Spetsialistid ja terapeudid praktiseerivad (tasulised teenused) kliinikutes, naistenõuandlates, keskustes ja erapraksistes, on ka eraisikust ettevõtjaid ning võimalik kasutada veebipõhist nõustamisteenust.

Toitumisnõustamine

Ühtne teave selle teenuse pakujate kohta kahjuks puudub. Toitumisteavet annab Tervise Arengu Instituudi loodud veebileht www.toitumine.ee.

HIV-/AIDSi- ja narkomaanianõustamine

Nõustamisteenuseid osutavad Tallinnas paljud MTÜd (linna toetus rahastamisel):

- 1) MTÜ Eesti Abikeskused (kaksikdiagnoosiga uimastisõltlaste rehabilitatsioon);
- 2) MTÜ AIDSi Tugikeskus (narkomaanide nõustamise ja süstlavahetuse buss „AIDS info“, Tallinna uimastisõltlaste rehabilitatsioon päevakeskuses);
- 3) MTÜ AIDS-i Ennetuskeskus (Tallinna AIDSi nõustamiskabinet, mille eesmärk on tagada narkomaania ja HIV/AIDSi ennetav nõustamine ja HIV-testi kättesaadavus Tallinna elanikele, eeskätt noortele; koolitused vene ja eesti õppekeelega kutsekoolide noortele; anonüümne nõustamine veebilehel);
- 4) MTÜ Eesti Seksuaaltervise Liit (noorte teadlikkuse parandamine HIV/AIDSiga seonduvates küsimustes);
- 5) SA Tallinna Lastehaigla (kvaliteetne ambulatoorne psühhoteraapia kuni 18-aastastele patsientidele sõltuvus- ja käitumishäirete korral);
- 6) MTÜ Convictus Eesti (kunstiteraapia uimastisõltlastele ja nende lähedastele ning Harku naistevangla kinnipeetavatele);
- 7) MTÜ Eesti HIV-Positiivsete Ühendus ESPO (päevakeskuses tegutsev HIV-positiivsete ja nende lähedaste treening- ja koolituskeskus);
- 8) MTÜ Eesti HIV-positiivsete Võrgustik (HIV-positiivsete psühhosotsiaalse kompleksse tugiteenuse osutamine ning HIV-positiivsete perede tugigrupid Tallinnas; klientide vastutustundliku suhtumise arendamine lapse sündi ja oma tervisesse; kliendi sotsiaalse staatuse hoidmine ja toetamine);
- 9) MTÜ Eesti Vaimse Tervise Ühing (terviklik psühhosotsiaalne toetus ja rehabilitatsioon eesti ja vene keelt kõnelevatele riskiperedele, lastele ja lähedastele);
- 10) MTÜ Lapsevanemad Narkomaania Vastu (narkomaanide lähedaste nõustamine ja eneseabirühma töö);
- 11) MTÜ Ühing Viru Noorsoo Areng (projekt „Sõprade akadeemia“, mille eesmärk on ennetada alkoholismi ja narkomaaniat riskirühmades, Tallinna riskirühma noored vanuses 13–18 eluaastat, kuni 100 noort aastas);
- 12) MTÜ Eluliin (uimasti- ja HIV/AIDSi-alane telefoni- ja personaalne nõustamine, sotsiaalne reintegratsioon);
- 13) MTÜ Pealinna Abikeskus (süstlavahetus väljatöö käigus, nõustamine, sotsiaalsed teenused, esmane meditsiiniabi);
- 14) MTÜ Sotsiaalrehabilitatsiooni Keskus Loksa (rehabilitatsioon, sotsiaalne reintegratsioon ja nõustamine üle 18-aastastele ja nende vanematele);
- 15) OÜ TERVISEKESKUS ELULOOTUS (metadoon-asendusravi, HIV-nõustamine ja -testimine, prostitutsiooni kaasatute nõustamine);
- 16) Wismari Haigla AS (HIV-testimine, STLH-testimine, perenõustamine, individuaalne nõustamine, metadoon-võõrutus- ja -asendusraviteenus);
- 17) AS Lääne-Tallinna Keskaigla (Süstivate opiaatsõltlaste pikaajaline metadoon-võõrutus- ja -asendusravi koos psühhosotsiaalse rehabilitatsiooni ja nõustamisega);

18) SA Anti-Liew & Hingehoolitus (nõustamine, psühholoogiline ja psühhiaatiline abi, sotsiaalne rehabilitatsioon, koolitustöö).

Vanglast vabanenutele rehabiliteerimisabi osutajad

1) Tallinna Hoolekande Keskus (vanglast vabanenu majutamine ja nõustamine), Suur-Sõjamäe majutusüksus;

2) MTÜ Sotsiaalse Rehabilitatsiooni Keskus (tugigrupid vanglast vabanenutele, uimastisõitlastele ja alkohoolikutele), Männiku tee 92.

6. Vigastuste ennetusalane tegevus maakonnas/linnas (kronoloogia olulisematest tegevustest, september 2008 – juuni 2010).

Alljärgnev kronoloogia sisaldab ainult neid tegevusi, mida on organiseerinud, koordineerinud ja läbi viinud Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet ning Tallinna linnaosade valitsuste tervisedenduse spetsialistid.

16. september 2008. Haabersti linnaosa lasteaedade lastevanematele Maanteeametilt tellitud koolitus Haabersti Nurmenuku lasteaias. Teema: laps ja lapsega liikluses.
20. september 2008. Haabersti Sügise terviseblokkis Laste Liiklusklubi (liiklustestid, jalgrattalubade eksam, proovisõidud) ja Eesti Punane Rist (esmaabivõtted, personaalne nõu, infomaterjalid).
30. september 2008. Haabersti koolide klassiõpetajate liikluskoolitus „Liikluskasvatuse lõimimisest eri tundidesse“. Koolitaja – Urve Sellenberg Maanteeametist.
28. oktoober 2008. Tallinna Õpetajate Majas toimus lasteaedade juhatajate koolitus laste traumade tekkepõhjustest, asutuste traumade arengukavade koostamisest.
3. – 27. november 2008. Põhja-Eesti Päästkeskuse projekt „Nublu aitab“ Haabersti lasteaedades: Nurmenuku, Pääsusilm, Meelespea, Karikakar.
11. detsember 2008. Haabersti Sotsiaalkeskuses eakate liiklustraumade ennetamise projekt „Ole eeskujuks“ koostöös Eesti Politseiga.
13. jaanuar 2008. Eakate liiklustraumade ennetamise projekt „Ole eeskujuks“ Pirita Sotsiaalkeskuses. Koostöö: Pirita LOV, Eesti Politsei.
19. jaanuar 2009. Rahvusvahelise projekti CAP (laste väärkohtlemise ennetusprogramm) teemaline infopäev Mustamäe lasteaedade juhatajate asetäitjatele.
21. jaanuar 2009. Eakate liiklustraumade ennetamise projekt „Ole eeskujuks“ Lasnamäe Sotsiaalkeskuses. Koostöö: Lasnamäe LOV, Eesti Politsei.
27. jaanuar 2009. Eakate liiklustraumade ennetamise projekt „Ole eeskujuks“ Kristiine Sotsiaalkeskuses. Koostöö: Kristiine LOV Eesti Politsei.
10. veebruar 2009. Jalgratturite koolitajate info- ja õppepäev (metoodika, statistika, head praktikad). Sihtrühm – Tallinna linnaosades tegutsevad koolitajad. Koostöö: Maanteeamet.
12. veebruar 2009. Mustamäe linnaosa lasteaedade õpetajatele praktiline liikluskoolitus lasterühma saatjatena koostöös Maanteeameti ja Roadservice OÜga.
18. veebruar 2009. Pirita linnaosa lasteaedade lastevanematele koolitus teemal: laps ja lapsega liikluses. Koostöö: Maanteeamet.
26. veebruar 2009. Haabersti Vaba Aja Keskuses Põhja-Eesti Päästkeskuse koolitus „Evakuatsioon teooriast praktikani“ lasteaedadele ja koolidele. Osalesid Mustamäe, Nõmme, Haabersti ja Kristiine haridusasutused.
- 2.-3. märts 2009. Esmaabi kursus Kesklinna TEL võrgustiku töötajatele. Koostöös Eesti Punase Risti seltsiga.
4. märts 2009. Põhja-Eesti Päästkeskuse koolitus Tallinna Õpetajate Majas „Evakuatsioon teooriast praktikani“ Põhja-Tallinna, Pirita, Kesklinna ja Lasnamäe linnaosade lasteaedadele ja koolidele.
4. märts 2009. Kristiine linnaosa lasteaedade õpetajatele praktiline liikluskoolitus lasterühma saatjatena koostöös Maanteeametiga.
18. märts 2009. Kristiine linnalaagri raames esmaabiabikoolitus õpilastele.
18. märts 2009. Kesklinna lasteaedade sisespordipäev Kalevi spordihallis. Tervisenurgas said lapsed panna proovile oma teadmisi politsei ja Laste Liiklusklubi eestvedamisel. Lastele tuletati meelde liiklusmärke, liikluseeskirju, helkuri ja kiivri vajalikkust.

20. 24. märts 2009. Põhja Politseiprefektuuri liikluskasvatusalane infopäev Lasnamäe linnaosa koolide ja lasteaedade juhtidele ja õpetajatele.
21. 26. märts 2009. „Praktiline lasterühma saatjate koolitus“ - Haabersti lasteaedade õpetajatele koostöös Maanteeameti ja Roadservice OÜga.
22. 1. aprill 2009. Haabersti lasteaedade esmaabivõistlus (õpetajate koolitus, laste esmaabiõpe rühmas, supervisioon spetsialistilt, võistlus).
23. 7. aprill 2009. Lasnamäe lasteaedade õpetajatele - „Praktiline lasterühma saatjate koolitus“.
24. 8. aprill 2009. „Praktiline lasterühma saatjate koolitus“ - Pirita lasteaedade õpetajatele koostöös Maanteeametiga.
25. 15. aprill 2009. Tubli liikleja 2009“ Kesklinna lõpuüritus. Koostöö: Kesklinna Valitsus, Eesti Politsei, MTÜ Laste Liiklusklubi.
26. 23. aprill 2009. Haabersti Vaba Aja keskusega koostöös „Haabersti liiklusäss“ . I etapp-koolitus Haabersti 8 kooli 1.-3. klassi õpilastele , II etapp- lõppvõistlus (viktoriin + praktika liiklusväljakul) klasside võistkondadele.
27. Aprill – juuni 2009. Jalgratturite koolitused Kristiine Noortekeskuses ja Lasnamäe Sotsiaalkeskuses (eesti ja vene keeles) 10-15 aastatele noortele. Koostöös: Maanteeamet, Rademar, Eesti Punane Rist, eesti Politsei, KESA., Lasnamäe LOV.
28. 25. aprill 2009. Koostöös firmaga Anvol Ltd kaitsevahendite tutvustamine turvalise kodukeskkonna loomiseks linnaosade suuremates kaubanduskeskustes. Kristiine kaubanduskeskuses toimus Kristiine päevade raames pilootüritus egiidi all „Terve elu terve“. Osalesid Kristiine linnaosa lapsed liiklusteemalise näidendiga, linnaosas tegutsevad MTÜ-d, koostööpartneritena Maanteeamet, Põhja-Eesti Päästkeskus, Eesti Punane Rist, Kidde ÖÜ.
29. 28. aprill 2009. Lasnamäe MEMO-turniir Tallinna vene koolidele. Eesmärk tuleohutuse teadlikkuse tõstmine, koostöös Põhja-Eesti Päästkeskuse ja Lasnamäe LOV-ga. 27., 28., 29. aprill 2009. Esmaabi koolitus“ - Pirita lasteaedade õpetajatele– koolitas Rahvakoolitus Elu.
30. 1. mai 2009. Mustamäe perepäev Männi pargis „Alati teiega! – Kodupaik turvaliseks!“. Liiklusalane, olmeõnnetuste ja tuleohutusalane ennetustöö. Koostöö: Mustamäe LOV, Eesti Politsei. Üritust külastas päeva jooksul ligikaudu 3000 osalejat.
31. 5. mai 2009. Põhja-Tallinna lasteaedade õpetajate praktiline liikluskoolitus lasterühma saatjatena koostöös - Maanteeamet ja OÜ Roadservice
32. 5. mai 2009. Jalgratturi koolitus Haabersti Avatud Noortekeskuses.
33. 7. mai 2009. Põhja-Eesti Päästkeskuse koolitus „Suitsuanduri vajalikkusest“ Põhja-Tallinna Sotsiaalkeskuses – eesti keeles.
34. 11. mai 2009. Põhja-Eesti Päästkeskuse koolitus „Suitsuanduri vajalikkusest“ Põhja-Tallinna Sotsiaalkeskuses – vene keeles.
35. 14. mai 2009. Kesklinna lasteaedade välispordipäev „ Kesklinna karikas“, kus oli kohal politsei, kes rääkis liiklusohutusest ja tutvustas oma tööd ning selgitas kuidas toimida ohuolukorras
36. Mai 2009. Haabersti koolide 2. klasside õpilaste tuleohutusalane koolitus päästkeskuses projekti „Haabersti väike elupäästja“ raames.
37. 21. mai 2009. Lasnamäe Päevad 2009 raames „Külas koer Nublul ja lõvipoeg Leol“. Tule-, liiklus- ja olmeohutus.
38. 21. mai 2009. Lasteaedade spordipäev“ – Pirita lasteaedade lastele osales ca 230 last, 5-7 aastast. Üritusel oli teemablokk liiklusohutusest (Lõvi Leo).
39. 25. mai 2009. Liikluskasvatusliku sisuga jalgrattamatk Kristiine linnaosa Lilleküla Gümnaasiumi 4. ja 5. klassile. Koostöö: City Bike OÜ.
40. 2. juuni 2009. Pirita Majandusgümnaasiumi liikluspäev“ – kogu kooli õpilastele– osales ca 500 last - tegevusi oli igale vanuserühmale – loengud, praktiline vigursõit, asfaldile joonistuse võistlus.
41. Ülelinnaline konverents „Sotsiaalpediaatria aktuaalsed probleemid“. Ene Tomberg esines ettekandega „Kas vigastusi saab vältida?“ (Ene Tomberg, Aare Raudsepp).
42. August 2009. Kristiine noortekeskuse ja Kristiine piirkonna laste ja noorte üritus „Tere tulemast linna!“. Liiklusteadlikkuse tõstmine Kristiine noortekeskuse noorte ja Kristiine piirkonna lastel seas (3-15 eluaasta). Koostöö: Maanteeamet, Politsei, Kristiine noortekeskus ja Kristiine LOV.
43. August 2009. Teabepäev: „Liikluskasvatusest ja – ohutusest kooli nooremas eas“ Kristiine linnaosa koolide noorema astme õpetajate liiklusalaste teadmiste tõstmiseks. Koostöös Maanteeametiga.
44. September 2009. Liikluspäevad Kristiine linnaosa koolide I-III klasside õpilastele. Koostöös Maanteeameti, Politsei ja Kristiine LOV-ga.

45. September/oktoober 2009. Kristiine linnaosa VIII ja IX klasside õpilaste liikluspäevad. Koostöös Maanteeameti, Politsei ja Kristiine LOV-ga.
46. 12. september 2009. Haabersti Sūgis űritusel pōrlev auto turvavōō vajalikkuse demonstreerimiseks. Koostōō: Haabersti LOV, Maanteeamet.
47. 15. september 2009. Sportlik õppe- ja teabepāev mini-SOS (Sina Oskad Seda) Tallinna tervistedendavatele lasteaedadele Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti juhtimisel. Toimumiskoht: Tallinna Kalevi Keskstaadion. Koostōōpartnerid: Tallinna Spordi- ja Noorsooamet, Tallinna Haridusamet, Eesti Punase Risti Tallinna Selts, Pōhja-Eesti Pāāstekeskus, Pōhja Politseiprefektuur, Maanteeamet, Tallinna tervistedendavate lasteaedade liikumisōpetajad, Tallinna LOV-ide tervisedenduse spetsialistid.
48. 01. oktoober 2009. Haabersti Vāike Elupāāstja lōppvōistlus (projekti I etapp aprill-mai Mustamāe komando kűlastus klasside kaupa, II etapp 26.-27.08 3. klasside űpetajate esmaabikoolitus, III etapp laste ettevalmistus)
49. 22. oktoober 2009. Mustamāe Sotsiaalkeskuses Pōhja-Eesti Pāāstekeskuse koolitus suitsuandurite vajalikkusest ja hooldusest „Kodu tuleohutuks“.
50. 29. oktoober 2009. Haabersti Vaba Aja Keskuses Maanteeameti toetusel Kārgets Oű eakatele suunatud liiklusohutuse koolituse tutvustus vōtmeisikutele.
51. 20. november 2009. „Kuidas tagada enda turvalisus?“ - Mustamāe Sotsiaalkeskuses eakate ja JUKS-i noorte űhisűritus.
52. 14. detsember 2009. „Turvalise linnaosa“ ideed projekti „Vabaűhenduste koostōvōrgustik turvalisuse tōstmiseks“ raames ning Mustamāe ja Nōmme linnaosade kontekstis. Kohtumine ja koostōvōimaluste űmarlaud Balti Kriminaalpreventsiooni ja Sotsiaalse Rehabilitatsiooni Instituudi, Eesti Naabrivalve, politsei, MTű Naiste Kriisikodu ja Kuriteoohvrite Toetamise űhingu „Ohvriabi“ osavōtul.
53. Teabepāevad linnaositi koostōōs piirkondlike sotsiaal- ja pāevakeskustega. Enese- ja koduste kaitsevahendite praktiline tutvustamine. Abivōimaluste tutvustamine. Aprill – oktoober 2009.a.
54. Koos TTű-ga koostatud organisatsiooni psűhhosotsiaalse tervise indikaatori (OHI-2) kűsimustik linnavalitsuse ja linnaosavalitsuste tōtjatele. Kűsimustikus kajastatakse tōōga ja tōtjajaga seotud nōudeid, toimetulekut, ning organisatsiooniga seotud faktoreid. Kűsitlus viidi lābi kevad-suvi 2009 lābi Tallinna intraneti, analűus ja tulemused sűgis-talv 2009.
55. Traumade registreerimine ja statistika koostamine koos andmete analűusiga Tallinna Lastehaiglas alates 2008. aasta oktoobrist.
56. *Safe Community* pōhimōtetele vastava tāiendkoolitusprogrammi ja űppematerjalide arendamine: koostatud 2 valikaine programmi – „Turvalise kogukonna arendamine“ (2AP), „Tervisedenduse alused“ (2AP) TTűle ja TLűle.
57. Vigastuste vāltimise vōrgustike loomine ja arendamine linnaasumites Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuameti ja LOV tervisedenduse spetsialistide koordineerimisel ja pikaajaliste jātksuutlike programmide planeerimine-kāivitamine.
58. 20. – 21. jaanuar 2010. Rahvusvaheline seminar „AdRisk“ (laste ja noorukite vālispōhjustest tingitud vigastuste/traumade ennetamine, riskikāitumise maandamise vōimalused, rahvusvaheline hea praktika). Korraldajad: National Institute for Health and Welfare (Soome), Community Action on Adolescents and Injury Risk (AdRisk) EU project, Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet.
59. 7. aprill 2010. Kliiniline konverents „Alkoholismi interdistsiplinaarne kāsitus“. Korraldaja: Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet.
60. 16. juuni 2010. Safe Community Tallinna tōōrűhma avakoosolek Tallinna abilinnapea Merike Martinsoni juhtimisel.

Kampaaniad:

- TERVE ELU TERVE egiidi all toimus 2. detsembril 2008.a. Estonia Kontserdisaalis heategevuskontsert, eesmārgiga koguda raha 2009. aastal kooliminevatele lastele. Kontserdile eelnes laiem meediakajastus, juhtimaks elanikkonna tāhelepanu laste ohutuse tagamisele liikluses. Kampaania raames valmis flaiier infoga lastega juhtuvate liiklusōnnetuste kurvast statistikast ja liiklusohutusest.
- 2009. aasta suvel jagas Tallinna linn 5-s avalikus rannas 5000 randmepaela eelkooliealistele lastele, lapse nime ja vanemate kontaktidega. Kaasnes selgitustōō randmepaela vajalikkusest ja lapse ohutuse tagamisest rannas rannavalve tōtjate poolt. Tegevus planeeritakse jātksuvaks. Sama kampaania kāivitus ka 2010. aasta rannahooajal Tallinna avalikes randades

- 2009. aasta sügisel said kõik Tallinna linnas kooliteed alustanud lapsed linnalt kingituseks helkurvesti, kokku 4000 vesti. (Kampaania kordub 2010. aasta sügisel)

7. Paikkonna vigastuste analüüs

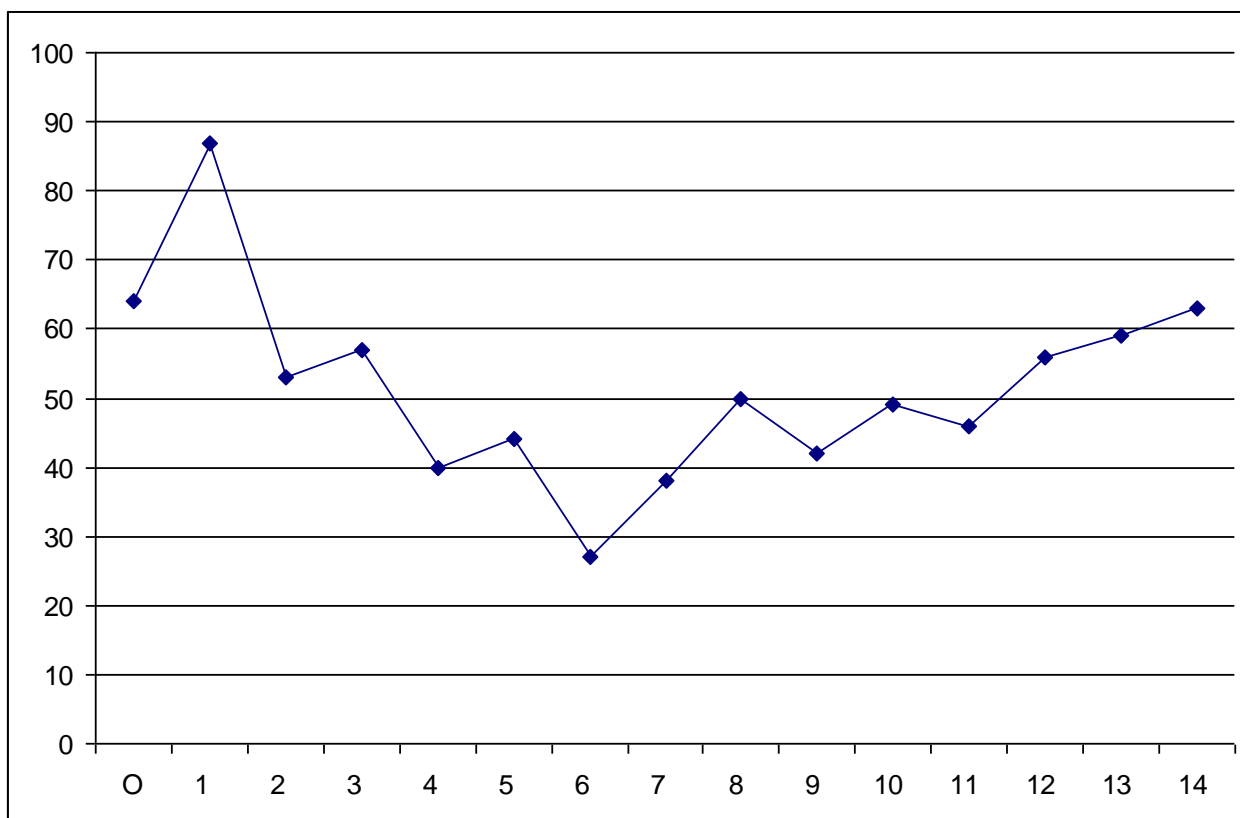
Haigekassa rahastatud traumade ennetamise projekti raames registreeriti 2009. aastal SA Tallinna Lastehaiglas vigastuste, mürgistuste ja põletustega (edaspidi vigastused) hospitaliseeritud laste andmed lähtudes IDB versioonist 1.1.

Kokku registreeriti aasta jooksul 822 juhtumit, millest on ülevaade antud alltoodud tabelites ja joonistel. Kõige enam juhtumeid oli vanuses 1, seejärel vähenes arv vanuseni 6 ja hakkas seejärel taas tõusma. Tabelis 7.1. ja joonisel 7.1. on toodud juhtude arv vanuseti.

Tabel 7.1. Vigastuste arv vanuseti.

vanus	vigastuste arv	%
0	64	7,8%
1	87	10,6%
2	53	6,4%
3	57	6,9%
4	40	4,9%
5	44	5,4%
6	27	3,3%
7	38	4,6%
8	50	6,1%
9	42	5,1%
10	49	6,0%
11	46	5,6%
12	56	6,8%
13	59	7,2%
14	63	7,7%
15	33	4,0%
16	4	0,5%
17	2	0,2%
teadmata	8	1,0%
KOKKU	822	100,0%

Allikas: Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet

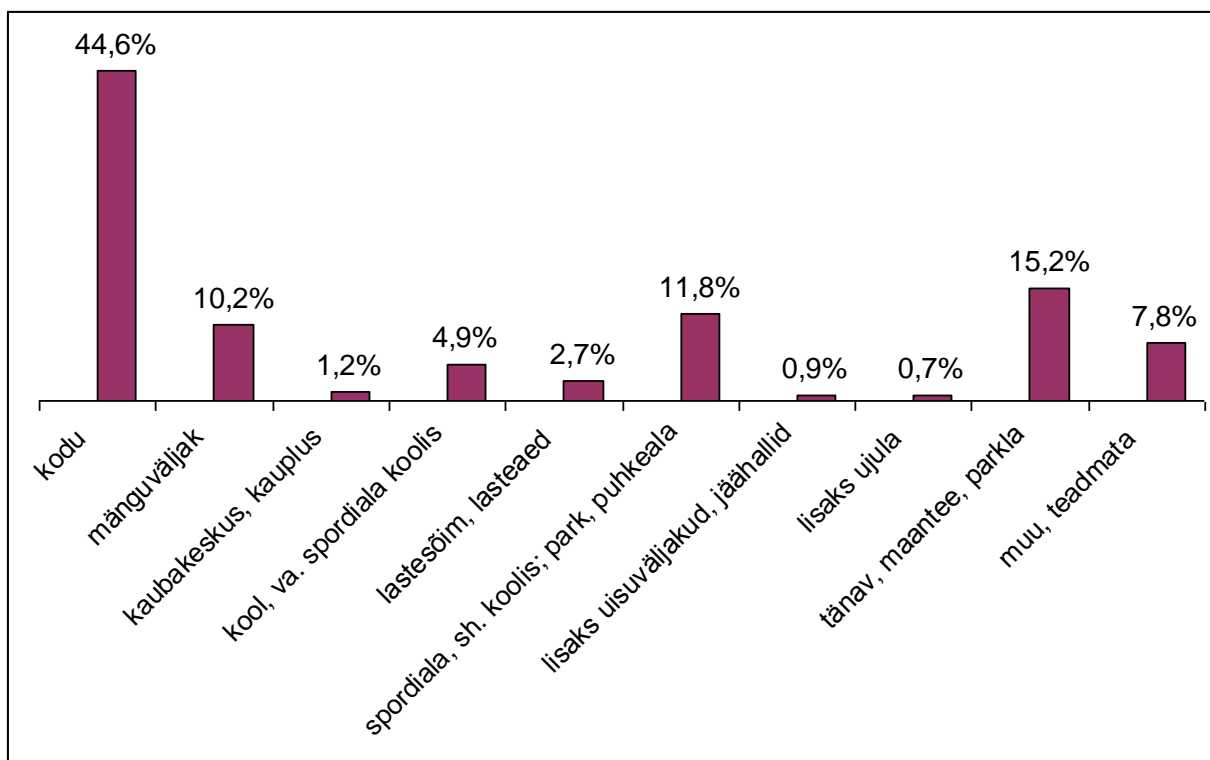
Joonis 7.1. Vigastuste üldarv vanuseti.

Peaaegu pooled vigastustest toimusid kodus (tabel 7.2., joonis 7.2.).

Tabel 7.2. Vigastuste toimumise kohad.

vigastuse toimumise koht	arv	%
kodu	367	44,6%
mänguväljak	84	10,2%
kaubakeskus, kauplus	10	1,2%
kool, va. spordiala koolis	40	4,9%
lastesõim, lasteaed	22	2,7%
spordiala, sh. koolis; park, puhkeala	97	11,8%
lisaks uisuväljakud, jäähallid	7	0,9%
lisaks ujula	6	0,7%
tänav, maantee, parkla	125	15,2%
muu, teadmata	64	7,8%

Allikas: Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet

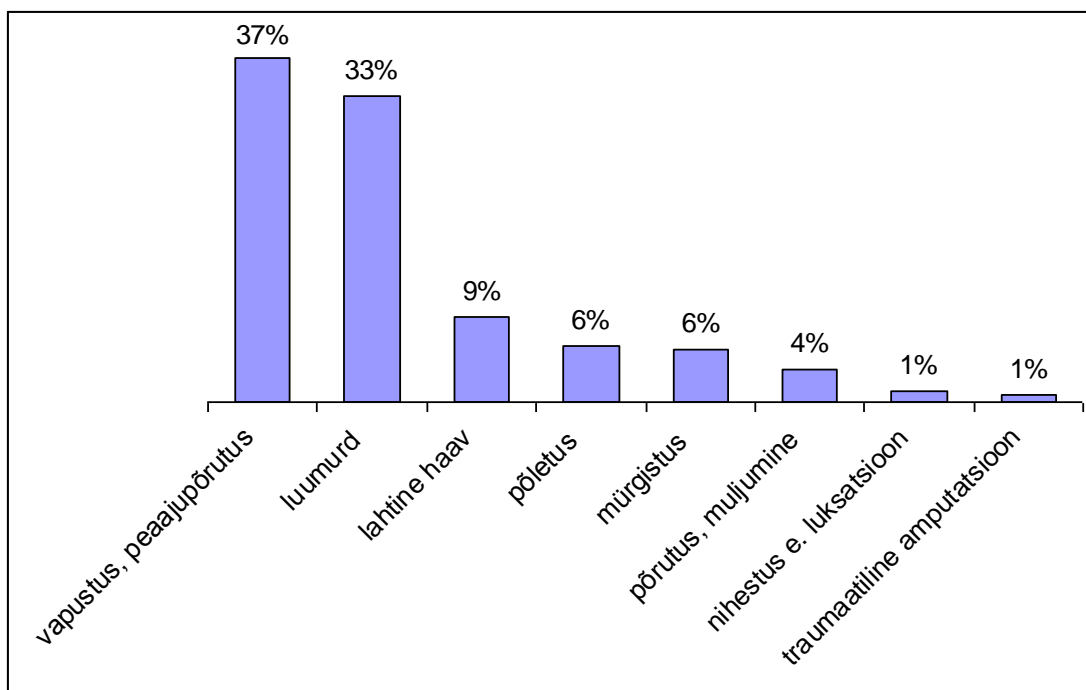
Joonis 7.2. Vigastuste toimumise kohad.

Kõige sagedasemad vigastused olid luumurrud ja peapõrutused, mis mõlemad moodustasid umbes kolmandiku kõigist vigastustest (tabel 7.3., joonis 7.3.). Mürgistusi oli rohkem tabelis näidatud protsendist, kuna registreerimisega alustati alles aasta keskel.

Tabel 7.3. Vigastuste liigid

vigastuse liik	arv	%
elektrilöök	1	0,1%
hulgivigastus	3	0,4%
lahtine haav	74	9,0%
luumurd	268	32,6%
lämbumine, uppumine	0	0,0%
marrastus	0	0,0%
muu täpsustatud ajuvigastus	0	0,0%
nihestus e. luksatsioon	9	1,1%
põletus	54	6,6%
põrutus, muljumine	31	3,8%
siseelundite vigastus	0	0,0%
sõrmede traumaatiline amputatsioon	8	1,0%
väänamine, nikastus	3	0,4%
vapustus, peajupõrutus	290	35,3%
lihaste ja kõõluste vigastus	5	0,6%
mürgistus	58	7,1%
söövitus	4	0,5%
muu	6	0,7%
vigastust ei diagnoositud	8	1,0%

Allikas: Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet

Joonis 7.3. Vigastuste liigid.

Tulenevalt peapõrutuste suurest arvust oli umbes 40% juhtudest vigastatud kehaosaks pea, teiste kehaosade vigastuste sagedus oli oluliselt väiksem (tabel 7.4.).

Tabel 7.4. Vigastatud kehaosa.

Vigastatud kehaosa/elund	arv	%
reis	21	2,6%
säär	56	6,8%
põlv	13	1,6%
täpsustamata ja muu alajäsemed	16	1,9%
huul ja suuõõs	9	1,1%
kael, kõri	6	0,7%
kolju	32	3,9%
nina	9	1,1%
muu pea ja pea üleüldse	331	40,3%
labakäsi ja sõrmed	28	3,4%
ranne	4	0,5%
küünarvars, küünarnukk	88	10,7%
õlavars, õlavarreluu, õlg	58	7,1%
muu ja täpsustamata ülajäse	5	0,6%
suguelundid	0	0,0%
lülisammas	8	1,0%
vaagen	4	0,5%
täpsustamata ja muu kere	35	4,3%
mitu kehaosa	42	5,1%

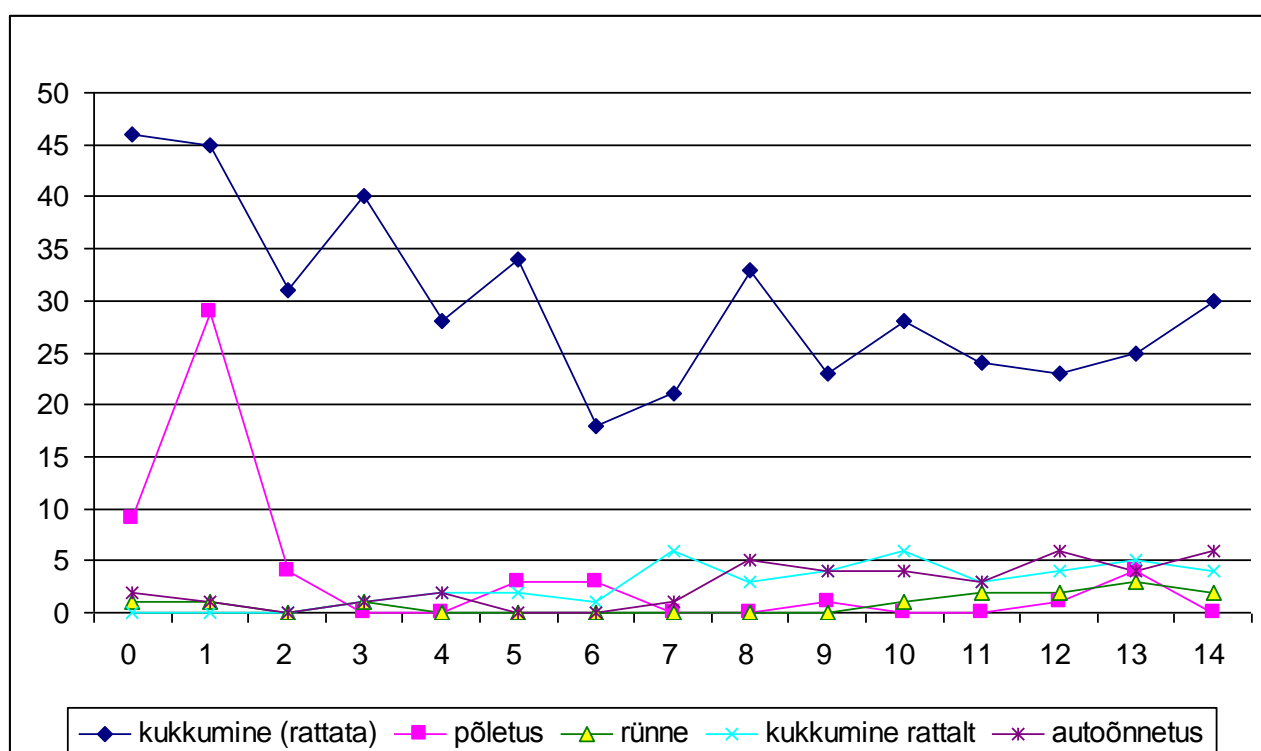
Allikas: Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet

Vigastuste kõige sagedasemaks põhjuseks kõigis vanusgruppides on kukkumine (tabel 7.5., joonis 7.4.). 1-aastastel lastel oli küllalt palju põletusi, millised sagedamini tekkisid põhjusel, et laps tõmbas omale peale kuuma toidu/jooginõu või joogi.

Tabel 7.5. Vigastuste peamised põhjused vanuseti

		vigastuste põhjused vanuseti													
vanus	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
kukkumine (rattata)	46	45	31	40	28	34	18	21	33	23	28	24	23	25	30
põletus	9	29	4	0	0	3	3	0	0	1	0	0	1	4	0
rünne	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	1	2	2	3	2
kukkumine rattalt	0	0	0	1	2	2	1	6	3	4	6	3	4	5	4
autoõnnetus	2	1	0	1	2	0	0	1	5	4	4	3	6	4	6
mürgistus/söövitus	2	5	10	4	1	1	1	0	1	0	0	1	5	12	8
koerahammustus	0	2	0	2	0	2	1	1	2	1	1	2	0	0	0
muu	4	4	8	8	7	2	3	9	6	9	9	11	15	6	13
KOKKU	64	87	53	57	40	44	27	38	50	42	49	46	56	59	63

Allikas: Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet

Joonis 7.4. Vigastuste peamised põhjused vanuseti.

Vanuses 0-4 peamised kukkumiste asjaolud kajastuvad tabelis 7.6. Vanuses alla 1 aasta olid küllalt tüüpilised kukkumised turvatoolist või ostukärult, samuti kukkumine koos turvatooliga, esimestel eluaastatel esines palju kukkumisi voodist või toolilt.

Tabel 7.6. Kukkumiste põhilised asjaolud vanustes 0-4.

kukkumiskohad või põhjused					
vanus	0	1	2	3	4
trepp, redel	3	17	6	6	3
turvatool, ostukäru, kärukott, lapsevanker	12	2	2	3	
inimese käest/sülest/tõukest	9	3	1	4	3
mööblilt	11	8	12	9	5
põrandalt, maast	2	8	5	10	8
mähkimislaud	6				
mänguväljaku ehtis, liumägi		5	4	4	4
jalg- või tõukeratas			1	3	1

aknast, rõdult välja		1		2	
pesunööri, puu otsast					2
sõidukis, sõidukist			1		3
pesumasinalt	2				

Allikas: Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet

Luumurdude peamisteks paikmeteks oli ülajäse, millele järgneb alajäse ja pea (tabel 7.7.).

Tabel 7.7. Luumurdude paikmed.

Luumurdude paikmed	
kolju	32
nina	8
muu pea või kael	3
lülisamm	6
roie	1
säär	51
reis	15
muu ja täpsustamata alajäse	3
küünarvars, küünarnukk	76
õlavars	51
labakäsi, sõrmed	6
muu ja täpsustamata ülajäse	5
hulgi	9

Allikas: Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet

Peaajupõrutuste põhjuseks enam kui kolmveerandil juhtudest oli kukkumine. Poistel esines peaajupõrutusi rohkem kui tüdrukutel. Ligi pooled peaajupõrutustest toimusid kodus (tabel 7.8.).

Tabel 7.8. Peaajupõrutuste peamised andmed.

Peaajupõrutused	arv	%
sõidukiõnnetused	41	14%
kukkumised	223	77%
poisid	175	60%
tüdrukud	115	40%
kodus	129	44%
koolis	16	6%
lastesõimes, lasteaias	11	4%
spordipaikades	16	6%
jalgrattaga sõitmisest	18	6%
KOKKU	290	100%

Allikas: Tallinna Sotsiaal- ja Tervishoiuamet

8. Kokkuvõte

Põhilised riskifaktorid vigastuste tekkeks on kokkuvõtvalt järgmised:

- Linnas registreeritud 545 alkoholsete jookidega kauplevat ettevõtet, mis teeb alkoholi kättesaadavuse kergeks ka noortele;
- Tallinnas on 2 A-kategooria suurõnnetuse ohuga, viis B-kategooria ohuga ettevõtet ja 124 ohtlikku ettevõtet, sh 88 kütusetanklat, mis ebasoodsate tingimuste või sündmuste lisandumisel on ohuks elanikele;
- 2003.-2007 kasvas alkoholireklaami osakaal telekanalites kahekordseks, sama toimus trükimeedias, mis kindlasti kasvatab teismeliste huvi mõnuainete proovimiseks;
- Vaid viiendik meestest ja alla kolmandiku naistest kannab pimedal ajal helkurit, mistõttu ka nende perede lastel ei kujune harjumust helkuri kandmiseks ja ohu tunnetamiseks;
- Vanemate vähene teadlikkus õnnetusjuhtumite, eeskätt olmetraumade tekkepõhjustest lastel ja oskamatus neid vältida;
- Kõrge koolikohustust mittetäitvate laste arv loob eeldused hulkurluseks ja hariduse puudulikuks omandamiseks;
- Ennasthävitav käitumine ja vähene terviseteadlikkus eeskätt noorukite seas;
- Organiseerimata noorte kogunemiskohtade suure arvu ja hajutatuse tõttu linnaruumis on raske kindlustada piisavat järelvalvet.

Allikad:

„Tallinna terviseprofiil“, 2010

Eesti Haigekassa
Põhja Politseiprefektuur
Põhja Regionaalne Maanteeamet
Päästeamet
Riigikontroll
Statistikaamet
Tallinna Haridusamet
Tervise Arengu Instituut